

FÖLDES NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE

✉ 4177 FÖLDES, Karácsony Sándor tér 5. ☎ (54) 531 – 000

Hivatal rövid neve: FOLDES, KRID: 609161798

E-mail: hivatal@foldes.hu

Ügyiratszám: F/4354-3/2023

17.

ELŐTERJESZTÉS

– a Képviselő-testülethez –

**a Kállay László Óvoda Pedagógiai Programja módosításának
jóváhagyására**

Előterjesztő: Jeneiné dr. Egri Izabella polgármester

Készítette: Hegyesné Hadházy Mariann óvodavezető

**KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ÜLÉS
FÖLDES, 2023. DECEMBER 1.**

Tisztelt Képviselő Testület!

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 2024. január 1-jétől hatályos szabályainak megfelelően szükségessé vált a Kállay László Óvoda Pedagógiai Programjának módosítása, melynek eleget téve az óvoda vezetője megküldte a módosított alapdokumentumot.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 83.§ (2) bekezdés g) pontja alapján a fenntartó jóváhagyja a köznevelési intézmény SZMSZ-ét, pedagógiai programját, éves munkatervét, továbbképzési programját, tantárgyfelosztását.

Kérem tisztelt képviselő-társaimat, hogy a módosított Pedagógiai Programot szíveskedjen jóváhagyni.

Földes, 2023. november 22.

Jeneiné dr. Egri Izabella
polgármester

1. számú melléklet a Kállay László Óvoda Pedagógiai Programja módosításának jóváhagyására irányuló előterjesztéshez

KÁLLAY LÁSZLÓ ÓVODA
✉ 4177 FÖLDES, Rákóczi u. 11. ☎: (54) 464 – 068
E-mail: foldesovoda@gmail.com
OM azonosító: 030993
Adószám: 15376556-1-09

Tisztelt Képviselő-testület! Tisztelt Polgármester Asszony!

A pedagógusok új életpályáról szóló 2023.évi LII.törvény hatálybalépése több ütemben történik, ennek megfelelően az alapdokumentumok (SZMSZ, Pedagógiai Program, Házi rend) módosítása az intézmény vezető által történt, a nevelőtestület el fogadta, a Közalkalmazotti Tanács és a Szülői Szervezet Választmányának véleményezési lehetősége megtörtént.

2024.január 1-én hatályos jogszabályoknak megfeleléséhez kérem a Tisztelt Földes Nagyközség Polgármester Asszonyát, hogy döntésével hagyja jóvá a Kállay László Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatát, Pedagógiai Programját és a Házi rend véleményezésére!

Tájékoztatom továbbá, hogy 2024.január 01-én hatályos jogszabályok értelmében, a Kállay László Óvoda közalkalmazott dolgozóinak státusza köznevelési foglalkoztatott státuszra módosul, így a Közalkalmazotti Tanács létjogosultsága 2024.január 01-én megszűnik.

Földes, 2023.11.17.

Tisztelettel

Hegyesné Hadházy Mariann
Óvodavezető

OM azonosító: 030993

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

TARTALOM

<u>A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE</u>	7
<u>BEVEZETŐ</u>	8
<u>I. INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA</u>	9
<u>I.1. Óvodánk szociokulturális környezete</u>	9
<u>I.2. Személyi feltételeink</u>	10
<u>I.3. Tárgyi feltételeink</u>	12
<u>I.4. Óvodás gyermekeink családi háttere, szociokulturális jellemzői, várható beóvodázási tendenciák</u>	13
<u>I.5. Szakmai munkánk rövid áttekintése, értékelése</u>	14
<u>I.6. Nevelő munkánk értékei</u>	15
<u>II. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI</u>	15
<u>II.1. Gyermekképünk</u>	15
<u>II.2. Óvodaképünk</u>	16
<u>II.3. Jövőképünk</u>	16
<u>II.4. Óvodapedagógus képünk</u>	17
<u>II.5. Módszertani alapelveink</u>	18
<u>II.6. Feladataink ellátását befolyásoló pozitív és negatív tényezők</u>	19
<u>II.7. Óvodai nevelésünk</u>	19
<u>II.8. Nevelésünk alapelvei</u>	20
<u>II.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek</u>	20
<u>III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI</u>	21
<u>III.1. Egészséges életmód alakítása</u>	21
<u>III.1.1. Egészséges környezet, eszközrendszer biztosítása</u>	22
<u>III.1.2. Az egészséges életmód alakításának területei</u>	22
<u>III.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés</u>	27
<u>III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</u>	29
<u>III.3.1. Az anyanyelvi nevelés</u>	30
<u>III.3.2. Értelmi nevelés</u>	30
<u>IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI</u>	32
<u>IV.1. A játék</u>	32
<u>IV.2. Munka jellegű tevékenységek</u>	36
<u>IV.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás</u>	38
<u>IV.4. A külső világ tevékeny megismerése</u>	40
<u>IV.4.1 Környezet –és természetvédelemre nevelés</u>	43
<u>IV.4.2 A környezet esztétikájára nevelés</u>	43
<u>IV.4.3. Matematikai tapasztalatszerzés</u>	44
<u>IV.5. Verselés – mesélés</u>	46
<u>IV.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</u>	49
<u>IV.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</u>	52
<u>IV.8. Mozgás</u>	53
<u>V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI</u>	56
<u>V.1. Az óvodai élet megszervezése</u>	56
<u>V.2. Az óvoda dokumentumai</u>	60

<u>V.2.2. A pedagógiai tervezés dokumentumai</u>	60
<u>V.2.3. Az egyéni fejlesztés és nyomon követés dokumentálásának folyamata</u>	62
<u>V.3. Az intézmény kapcsolatrendszere</u>	63
<u>V.3.1 Intézményen belüli kapcsolatrendszer</u>	63
<u>V.3.2. Intézményen kívüli kapcsolatrendszer</u>	65
<u>V. 3. 3 Kapcsolattartás az intézményekkel</u>	67
<u>VI. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATA</u>	71
<u>VI.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek</u>	71
<u>VI. 1.1 Az óvoda igazgató feladatai</u>	71
<u>VI.1.2 Az óvodai gyermekvédelmi felelős feladatai</u>	72
<u>VI. 1. 3 Az óvodapedagógus, gyermekvédelmi feladatai</u>	73
<u>VI.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, óvodai fejlesztő program</u>	74
<u>VI.2.1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek</u>	75
<u>VI.2.2. Az esélyegyenlőség fenntartását segítő tényezők</u>	77
<u>VI.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozás</u>	78
<u>VI. 3.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek</u>	78
<u>VI.3.2. Tehetséggondozás</u>	83
<u>VI.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei</u>	83
<u>ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK</u>	87
<u>LEGITIMITÁCIÓS ZÁRADEK</u>	89
<u>NYILATKOZATTÉTEL</u>	89

A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) és módosításai
- 2011 évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről és módosításai
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet és módosításai
- 44/2023(X.19.) BM rendelet
- A pedagógusok új életpályáról szóló 2023.évi LII. törvény és a Kormány 401/2023(VIII.30) Korm. rendelete.
- 335/2005.(XII.29)Kormányrendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményéről.
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a Nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról és módosításai
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 229/2012. (VIII.28.) Kormány rendelet a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról és módosítása
- 185/1999. (XII. 13.) Kormány rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus
- szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Kormány rendeletet módosítja
- 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény
- Alapító okirat
- Földes Nagyközségi Önkormányzat Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terve

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- Jogszabályi változás.
- Fenntartói döntés a módosításról.
- Programbeválasztási vizsgálat (5 év után).
- A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- A szakmai munkaközösség javaslata, ha azt a nevelőtestület minőségi többsége (50%+1 fő) támogatja.
- A Szülői Szervezet Választmányának kezdeményezése.

Küldetésnyilatkozat

„Minden gondolatunk, minden tervünk azt célozza, hogy lehetne benneteket vidámabbá, életrevalóbbá, műveltebbé, derekabbá tenni!”

Karácsony Sándor

BEVEZETŐ

A társadalmi és gazdasági környezet változásai nyomán egyre több elvárás fogalmazódik meg az intézményes neveléssel szemben. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Elengedhetetlen a szülőkkel való együttműködés, az otthon és az óvoda megfelelő kapcsolata. Fontos, hogy a szülők és az óvoda kölcsönös tisztelettel, segítségadással, 6-7 éves korára minden gyermeket eljuttasson az iskolai beilleszkedéshez és a tanuláshoz szükséges fejlettségi szintre. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Programunk sajátossága, hogy értéket közvetít, mert humanista, együttműködésre, segítségadásra, toleranciára, önérvényesítésre, alkalmazkodásra ösztönöz. Értéket hoz létre, mert a gyermek személyiségéből az erősségeit, az egyénit bontja ki.

Az intézményes keretek között folyó nevelésünk legfőbb célja az életre nevelés, az élet szeretetére és annak minél teljesebb megélési képességére nevelni a gyermekeket. Fontosnak tartjuk olyan erkölcsi értékek, kompetenciák kialakítását óvodásainknál, amelyek képessé teszik őket arra, hogy megértsék és tiszteletben tartsák az őket körülvevő természeti, társadalmi környezet sokszínűségét, különbözőségét.

Pedagógiai munkánk során fő hangsúlyt kap a gyermekeket körülvevő természeti, társadalmi környezet megismerésére és védelmére nevelés, a hagyományok őrzése, ápolása, az egészséges életszemlélet kialakítása, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása.

A nevelés eszközei közül a játék tevékenységet részesítjük előnyben, mert ez a gyermek pszichés szükségletének alapja, illetve a gyermeki megismerés kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenysége.

Nevelési gyakorlatunk során többségében a közvetett irányítást, a tevékenységen belüli változatosság, rögtönzés lehetőségének megteremtését, egy adott témakör sokrétű, összetett játéktevékenységbe ágyazott megközelítését részesítjük előnyben, a közvetlen, szervezett irányítás mellett. Óvodáskor végére, a lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek ezáltal, nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre, a megfelelően fejlett képességei, készségei alkalmassá teszik Őt az iskolai tanulás megkezdésére.

Pedagógiai programunk tematikus terveken keresztül, komplex módon a szabad játéktevékenységben, életszerű helyzetekben, közvetlen tapasztalatszerzés útján, ismeretszerzéssel, játékba integrált tanulással valósul meg. A feldolgozandó témák igazodnak a természet körforgásához, községünk természeti, társadalmi környezetéhez, hagyományainkhoz. Ezek feldolgozásához elsősorban az örökölt irodalmi (népmeséket, mondókákat, szólásokat, időjárásjósló mondókákat stb.) valamint zenei anyagokat (énekes játékok, népdalok, népzene), stb. alkalmazzák óvodapedagógusaink.

A természet értékeinek megismertetésével, annak védelmével az óvodai nevelésünk megalapozza a gyermek környezettudatos magatartását.

I. INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA

Községünkben az óvodai nevelésnek több mint 100 éves múltja van. Kállay László földbirtokos, alapítványával vetette meg az óvodai nevelés alapjait a századfordulón, felépítette a ma is óvodaként funkcionáló Kállai úti óvodát és földbirtokának jövedelmét végrendeletében a községnek adományozta kisdédóvás céljaira.

Óvodánk a Földes Nagyközségi Önkormányzat Képviselő Testülete által 1999. július 1-én alapított, önállóan működő intézmény, pénzügyi, gazdasági feladatait a Földesi Polgármesteri Hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv látja el.

Székhely intézménye Földes, Rákóczi utca 11 szám alatt, telephelye a Kállai utca 25. szám alatt működik. Alapító okiratunk szerint: óvodánk alaptevékenysége az óvodai nevelés. A gyermekek három (esetenként 2,5) éves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó intézményes nevelésével összefüggő óvodai nevelési tevékenységek, illetve a napközbeni ellátással összefüggő feladatok ellátása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése, fejlesztése, melyek: - A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű: a) mozgásszervi fejlődési zavarral b) érzékszervi fejlődési zavarral (látási-hallási) c) enyhe értelmi fogyatékkal, d) beszéd-fogyatékkal, e) autizmus spektrum zavarral, f) a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermekek óvodai nevelése. – Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelése, - Kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelése, (tehetséggondozás).

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése.

Hit- és vallásoktatás, melyhez az intézmény az érvényben lévő törvényi rendelkezéseknek megfelelően biztosítja a szükséges tárgyi feltételeket. Óvodai étkeztetés.

Óvodánk Regisztrált Tehetségpont, emellett elnyerte a „Biztonságos Óvoda” címet.

2020 óta büszkén viseljük a Kállay László Óvoda nevet, méltóképpen emlékezve, az óvoda egykori alapítójára.

I.1. Óvodánk szociokulturális környezete

Földes, Hajdú-Bihar megyében, a bihari Sárrét szélén található nagyközség. Lélekszáma közel 4000 fő. Óvodánknak folyamatosan nő az óvó-védő funkciója. Inkluzív (befogadó) neveléssel igazodunk a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, egyéni sajátosságaihoz, szociokulturális környezetéhez.

Nagyon sok család példa értékűen neveli gyermekeit. Olyan értékeket közvetítenek családi életük során a gyermekek felé, amik követésre találnak az óvodai csoportok közösségi életében.

A jó dolgok megerősítést nyernek az óvodában, az óvodapedagógusok ezekre a pozitívumokra építve alakítják, formálják a csoport közösségi életét, azon belül pedig az egyes gyermek személyiségét és ezáltal a csoporthoz tartozó szülői közösséget is.

Az óvodát körülvevő falusi környezet, a rendezett szép udvarok, a portákon található gazdasági udvaron élő háziállatok sokasága, a gondozott veteményeskertek, a gazdag piac, a savanyító

üzem, a szarvasmarha telep, a pékség, a gyógynövény szárító, a takarmánykeverő, a tojótelep, kovácsműhely, stb. mind-mind egy felfedezésre váró csoda, ahová ellátogathatunk.

A családok nagy többsége szívesen fogadja csoportjainkat szüretelésre, állatsimogatásra, kemencézésre és egyéb más emlékeztető tevékenységre, amivel a faluban fellelhető hagyományos állattartási, növénytermesztési, élelmiszer előállítás munkákat még természetes környezetben megfigyelhetik, megtapasztalhatják gyermekeink. Népi kismesterségeket ismerhetünk meg, ha felkeressük otthonukban, műhelyeikben a seprűkötő, kosárfonó, grilláztorta készítő, cipész, csigacsináló mestereinket. Községünkben, csuhébaba készítő népi kézműves mester és festőművész is él.

Nagy helyi értéke községünknek, a Bihari – Sík Tájvédelmi Körzet Tanösvénye és a Bihari Közalapítvány. Élő kapcsolatot ápolunk a Közalapítvánnyal, a „Földön Szárnyakon” vállalkozás madarász vezetőjével, így óvodás gyermekeink megismerkedhetnek a különböző évszakokban a Bihari – Sík gazdag növény- és állatvilágával. Ezáltal formálódhat környezet tudatos szemléletük, természetszeretetük.

Másik nagy kincs a községünkben működő Szélrózsa Hagyományőrző Egyesület és Néptáncsoport, mely példaként mutatja az utat a magyar népi kultúra ápolása, helyi hagyományaink megőrzése terén. Óvodánk élő, szoros kapcsolatot ápol az egyesület tagjaival, akik segítik szakmai munkánkat a magyar és a helyi hagyományok felelevenítésében, megőrzésében.

Pedagógiai Programunkban minden helyi értékünket próbáljuk megjeleníteni, illetve a napi nevelő fejlesztő munkánkba beépíteni, mint a földesi óvoda sajátosságait.

Óvodánkat az utóbbi években egyre több család választja gyermeke számára a szomszédos kistelepülésekről.

I.2. Személyi feltételeink

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában, a gyermek áll. A nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a köznevelési törvénynek és az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően a nevelés egész időtartamában fontos, elengedhetetlen feltétele az óvodai nevelésnek.

Óvodapedagógusaink személyisége elfogadó – segítő – támogató, attitűdjük modellértékű. Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul óvodai nevelésünk eredményességéhez.

Az óvodában folyó munkát az óvoda igazgatója koordinálja, pedagógiai, gazdálkodási, műszaki, közéleti, feladatainak ellátása során. A lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését. Munkáját az igazgató-helyettes, munkaközösség-vezetők (szakmai és belső önértékelési), a gyermekvédelmi felelős segítik. A vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

Óvodapedagógusaink jól képzettek, többen rendelkeznek szakvizsgával, szakosító oklevéllel vagy tanúsítvánnyal, mely azon túl, hogy ezeket az ismereteket a munkájukban kamatoztatják, alkalmassá teszi testületünk tagjait arra, hogy a tehetséggondozást több területen, illetve a felzárkóztatást is eredményesen végezzék.

Az esélyegyenlőség megteremtése, testületünk minden pedagógusa számára fontos feladat, ezért többen szereztek tanúsítványt, a hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelését támogató módszertani képzéseken.

Nevelőtestületünk tagjai nyitottak, elhivatottak a folyamatos tudásmegújítás iránt, hogy nevelő – fejlesztő – oktató munkájukat minél magasabb színvonalon tudják végezni.

Nevelőmunkánkat azonos követelményállítással, következetes partnerséggel segítik a pedagógiai asszisztensek, dajkák, az óvodatitkár és a közfoglalkoztatott dolgozók. Minden dolgozónktól elvárjuk, hogy a gyermekközpontúság, elfogadó gondolkodásmód, a biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtésének értékrendjét kövessék!

Óvodapedagógusaink szakvizsgás végzettségei:

- Közoktatási vezető,
- Differenciáló, fejlesztő pedagógia,
- Gyermek-, ifjúsági és családvédelem pedagógiája,

Óvodapedagógusaink szakosító oklevéllel szakképzettséget szerzett végzettségei:

- Fejlesztőpedagógus,
- Beszéd- és kommunikációfejlesztő óvodapedagógus

Óvodapedagógusaink szakirányú és tanfolyami végzettségei:

- „Nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív program elmélete és gyakorlata alapképzés
- „Két éves kortól az óvodában”,
- „Sajátos nevelési igényű gyermekek pedagógiája szakmódszertanos pedagógus”
- Tehetség felismerés és fejlesztés projektmódszerrel kisgyermek- és óvodáskorban,
- Mentálhigiéné az óvodában,
- Tehetséggondozó mentor,
- Fejlesztő pedagógia szakmódszertani ismeretek,
- Grassroots szervező (Bozsik program).
- „Tehetségfejlesztés az óvodás és kisiskoláskorban az Okoskocka fejlesztő eszközökkel”
- „Így tedd rá” program alap és mester fokozata
- Környezeti nevelés szakmódszertanos pedagógus
- Kisgyermek nevelő – gondozó,
- Gyógypedagógiai asszisztens,
- Komplex mozgásterápia - Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására,
- Beszéd- és kommunikációfejlesztő szakmódszertanos pedagógus,
- Mozgásfejlesztő szakmódszertanos pedagógus,
- Fejlesztőpedagógiai szakmódszertanos pedagógus,

A pedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő, oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.

Nevelőtestületünk tagjai, a nevelőmunkát segítő munkatársaink a hétköznapi életben érdeklődésükből adódóan változatos, sokoldalú életvitelt folytatnak. Ennek következtében a hozzánk illő szabadidős tevékenységek, érdeklődési körök az alábbiak:

- hangszeren való tanulás
- néptánc, népi hagyományok ápolása
- gyermektáborok, kirándulások szervezése
- festészet
- túrázás, sportolás, fotózás
- fejtörők, keresztrejtvények fejtése
- olvasás, zenehallgatás

- kertészkedés, virágkertészet
- állattenyésztés
- horgolás, varrás, gyöngyfűzés
- idegen nyelv elsajátítása
- főzés, sütemény-, tortasütés

Figyelembe vesszük a gyermekek testi-lelki szükségleteit, az egyéni eltérő fejlődési ütemét és minden kisgyermeket önmagához képest maximálisan fejlesztünk.

Nevelőtestületünk tagjai nyitottak a szakmai önképzés, az új pedagógiai módszerek, eszközök iránt. Óvodánk rendelkezik továbbképzési programmal, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembevételével történik. Az intézmény követi a továbbképzési programban, beiskolázási tervben leírtakat.

Óvodapedagógusaink képesek az egyéni, differenciált képességfejlesztésre, minden kisgyermek személyiségét önmagához képest maximálisan fejlesztik, tehetségét gondozzák. A speciális végzettséggel rendelkező óvodapedagógusaink kiscsoportos szervezeti formában, óvodaszinten is segítik a nagyobb lemaradással küzdő gyermekeink fejlődését. A szülők igénylik és elismerik a fejlesztőmunkájukat.

Kiemelten foglalkozunk a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekekkel. Valamennyi munkatársunk folyamatosan együttműködik a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. A szociális segítő munkatárssal szoros a kapcsolatunk.

Gyermekeink egészséges fejlődését figyelemmel kíséri és az óvodai egészségügyi ellátást folyamatosan végzi a gyermekorvos, fogorvos, valamint az óvoda védőnője.

A beszédhibák korrigálásához logopédust, a felzárkóztató fejlesztő munkához gyógypedagógust a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálat biztosít, illetve saját fejlesztőpedagógusaink látják el a feladatot.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésében, speciálisan képzett gyógypedagógus szakember működik közre. Pszichológusi segítséget a Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosít szükség esetén a személyiségzavarok kezeléséhez.

Óvodánk folyamatosan figyelemmel kíséri a nevelő munkához szükséges optimális humán erőforrás szükségletet, hogy reális képpel rendelkezzen. A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelezzük a fenntartó felé.

A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.

I.3. Tárgyi feltételeink

Óvodánk épületeinek, udvarainak berendezése oly módon van kialakítva, hogy az megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel változó testméretüknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését, lehetővé teszi játék tevékenységük kielégítését. A mozgástevékenységeket megfelelő időjárási körülmények között az óvoda udvarain szervezzük, egyéb esetben a tornaszobákban, illetve a csoportszobákban.

Gyermekeinket, harmóniát árasztó színek, formák, anyagok veszik körül. A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon, biztonságosan vannak elhelyezve. Mindkét óvodában megfelelőek a belső terek funkciói a feladatok ellátásához. Minden

csoporszobában alapítványunknak és pályázatainknak köszönhetően viszonylag új faasztalok, székek, babaszobai bútorok, fejlesztőjátékok és új állványos csepphinták is vannak.

Mozgásfejlesztő eszközállományunk a tornaszobákban is változatosak és sokrétűek, maximálisan segítik a gyermekek egészséges mozgásfejlődését.

Az óvoda mese- és képeskönyvellátása folyamatos. Igyekszünk szakkönyveket, módszertani kiadványokat beszerezni, a pedagógusok módszertani kultúrájának emelése érdekében. Sok új fejlesztőjátékkal, bábbal, mozgás-fejlesztő eszközzel bővült játéparkunk. A csoportszobák otthonossá tételében, a dolgozók ötletesek, kreatívak, sok a hozzáadott érték.

Óvodánk rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.

Óvodánk székhelye megújult, így már, a XXI. század és az eszköznorma követelményeinek megfelelő épületegységekben folytathatjuk a nevelő – fejlesztő munkát.

A telephely óvoda udvara tágas, fákkal, növényzettel beültetett. A székhely óvodában az építkezés miatt fáinkat ki kellett vágni, így az udvar árnyékolása még megoldásra vár.

Az udvarok kialakításánál, felszerelésénél, elsődleges szempont, hogy sokféle tevékenység lehetőségét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban, hogy a komplex mozgásfejlesztés feltételei adottak legyenek. Az udvarok beépített eszközein túl rendelkezésre állnak egyéb játékok is: trambulín, babakáziók, kis csúszdák, kismotorok, futóbiciklik, labdák, karikák, ugráló kötelek, stb. melyek nagy részét szintén alapítványi forrásból biztosítottunk.

Székhelyóvodában a legmodernebb konyhatechnológiával felszerelt főzőkonyha működik melyet a Szociális és Gyermejköltségi Szolgáltató Központ üzemeltet. A gyermekek finom, az egészséges életmód jegyében összeállított étrend szerint táplálkoznak. A telephely óvodába elszállítják a meleg ebédet, a tízórai és az uzsonna a tálalókonyhában készül el. A konyha HACCP rendszerben működik.

I.4. Óvodás gyermekeink családi háttere, szociokulturális jellemzői, várható beóvodázási tendenciák

Intézményünk, Földes egyetlen óvodája, melybe nemcsak helyi lakosok gyermekei járnak, hanem a szomszédos településről is egyre többen kérik hozzánk felvételüket. Óvodásaink 2,5 éves kortól, különféle szociokulturális háttérrel érkeznek az óvodába. Többségüknek rendezett, biztonságos családi és anyagi háttere van. A szülők aktívan részt vesznek az óvoda életében, legtöbbjük érdeklődő, az óvoda dolgozóival jó kapcsolatot ápol. Iskolai végzettségüket tekintve elmondható, hogy a szülők nagy része rendelkezik szakmával, de legalább nyolc általános iskolai végzettséggel, és csupán kevés szülő az, aki általános iskolai tanulmányait nem fejezte volna be. Természetesen olyanok is vannak, akik egyetemi, főiskolai végzettséggel is rendelkeznek. Többnyire teljes, többgyerekes családból érkeznek óvodánkba a gyermekek. Kevés azon óvodásaink száma, aki egyedüli gyermek, vagy akiknek szülei elváltak. A szülők nagy része Földesen, illetve a közeli településeken dolgozik, de több családnál az édesanya gyesen van kisebb gyermekükkel.

Az utóbbi években a születések száma növekvő tendenciát mutat, a gyermekvállalási mutatók kedvezőek. A társadalmi változások következtében egyre több a részképeség lemaradással, az egészségügyi szokások hiányával érkező, illetve az „alig” beszélő, vagy nagyon beszédhibás kisgyermek. Az óvodába lépéskor, valamint a nevelési év folyamán egyre több gyermeknél beilleszkedési-, és magatartási zavar figyelhető meg. Nevelőmunkánk során a gyermekek esélyegyenlőségét biztosítjuk, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében.

I.5.Szakmai munkánk rövid áttekintése, értékelése

Pedagógiai Programunk 1998-ban készült, módosításait is a jogszabályi előírások figyelembevételével végeztük el. Folyamatosan figyelembe vesszük a törvényi előírásokat, a helyi körülményeket, a szülői javaslatokat, a családi nevelési szokásokat, az óvodai nevelés kialakult szokásait, hagyományait, a 3-7 éves gyermekek fejlődés-lélektani jellemzőit. Ennek megfelelően, a pedagógiai program megvalósítása során, a fő feladatunk, a széleskörű személyiségfejlesztés, képesség kibontakoztató felkészítés a kultúra közvetítés, szokásalakítás, melynek módszere a játék, játékoság.

Pedagógiai Programunk többször került átdolgozásra. (Pedagógiai Program kidolgozása - 1998., bevétele vizsgálata 2004., felülvizsgálata – IPR kiegészítés 2009., átdolgozása a módosított Alapprogram és a Kompetencia alapú óvodai programcsomag alapján 2010. Alapprogram módosítása után 2013-ban, a nevelési év végének meghatározása után 2015-ben, a névváltozásunk miatt, 2020-ban és most a törvényi változások miatt.

Pedagógiai Programunk jelenlegi változata a törvényi kötelezettségek figyelembevételével, a nevelőközösség aktív részvételével készült.

Pedagógiai Programunkban meghatározásra kerültek azon nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják:

- a gyermek személyiségének fejlődését,
- képesség kibontakoztató felkészítés,
- közösségi életre történő felkészítését,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, szociális hátrányának enyhítését, fejlődésének segítését, melyek által az óvodáskor végére minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges lelki, szociális és testi fejlettséghez, képessé válik az iskolai életmódra, az eredményes iskolai munkára.

Pedagógiai Programunk kiemelt területei:

- Az egészséges életmódra nevelés.
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- A természet megismerésére, védelmére nevelés.
- Anyanyelvi nevelés, kommunikáció.
- Munkára nevelés.

A 2012/13-as nevelési évben a TÁMOP. 3.2.13.-12/1. „Ki-kik világítson a maga helyén” szabadidős tevékenységek támogatása pályázat megvalósítása történt meg óvodánkban a Karácsony Sándor Közösségi Házzal együttműködve. A pályázat keretében a Tavaszi, Népesei és Művészeti témnapok felőlelésére került sor.

Mindhárom témaphoz Módszertani Segédanyag készült, mely nevelő – fejlesztő munkánk gyakorlati megújulását segíti a jövőben is.

2017/2018-as nevelési évben EFOP 3.3.2-16 „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért” pályázat keretében szintén a Karácsony Sándor Közösségi Házzal konzorciumban három témnapot dolgoztunk ki „Tavaszi szél vizet áraszt”, „Síp, dob, nádi hegedűvel”, illetve az „Egyszer volt, hol nem volt..” címmel, melyekhez szintén módszertani segédanyag készült.

Az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása kiemelt projekt „Eszélyteremtő óvoda” pályázatban is részt veszünk 2016-tól 2020-ig. Több kulturális rendezvényre sikerült a kiemelt figyelmet igénylő óvodásainknak eljutni a pályázati forrásból. A pályázat keretében

kidolgozásra került egy „ A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, illetve csoportszobai asztalok, székek, a mozgásfoglalkozásokhoz szükséges eszközök, fejlesztőjátékok kerültek használatba óvodánkban. Így a továbbiakban a fenntartást igyekszünk megvalósítani.

Az „EFOP – 3.9.2.-16-2017-00049 „Humánkapacitások fejlesztése Nádudvaron és térségében” projektben Földes Nagyközség Önkormányzata konzorciumi tag, a pályázat szakmai megvalósítása óvodánkban történik meg a 2018-2022-es időszakban.

A pályázat keretében kidolgozásra került az Egészségét programsorozat, illetve a már eddig is működő tehetségműhelyeink, felzárkóztató csoportjaink működését tudtuk támogatni.

Óvodapedagógusaink módszertani kultúrája, szakmai kompetenciái, fejlődtek a projekt szakmai képzésein. Több fejlesztőjáték, a nevelő munkát közvetlenül segítő eszköz beszerzésére is sor került.

2014 óta óvodánk a MATEHESZ keretén belül Tehetségpont. Nevelőtestületünk több, a tehetséggondozást segítő szakmai képzésen tudott részt venni.

2016-ban elnyertük a Biztonságos Óvoda címet.

I.6. Nevelő munkánk értékei

- Fejlődött módszertani kultúránk, dolgozóink képzettségi szintje folyamatosan nő.
- Óvodánk fontosnak tartja hagyományaink megőrzését.
- Az óvodánkat körülvevő természeti és társadalmi környezet pozitívumaira, értékeire építünk.
- Új pedagógiai szemléletet, módszereket, tanulási technikákat, eszközöket alkalmazunk a napi tevékenységekben.
- Az óvoda minden dolgozója elkötelezett a minőségi munka iránt.
- Hatékonyabb felzárkóztatás, a hátrányok hatékonyabb kompenzálása – a hátrányos, halmozottan hátrányos, és sajátos nevelési igényű gyermekek esélyeinek növelése.
- Javult tárgyi felszereltségünk.
- Esztétikailag megszépültek óvodánk külső és belső terei.

II. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI

II.1. Gyermekképünk

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Ezen tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneken változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, minden gyermek számára biztosítva az egyenlő

hozzáférést, az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, elősegítve a meglévő hátrányok csökkenését. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Intézményünk célja olyan gyermekek nevelése, akik:

- érzelmileg gazdagok, boldogok, kiegyensúlyozott lelkületűek,
- saját egészségüket értékek tekintik,
- környezetükben jól tájékozódnak és ahhoz érzelmileg kötődnek,
- óvják, tisztelik, szeretik egymást, a felnőtteket,
- magyarságtudatuk kialakulóban van, nemzeti jelképeinket ismerik, szülőfalujukat szeretik,
- nyitottak, érdeklődők, önállóak, másokat elfogadók,
- a szépre fogékonyak,
- együttműködők, kreatívak,
- kooperációra és kommunikációra képesek.

II.2. Óvodaképünk

Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára. Az egyenlő hozzáférés elvével biztosítjuk, az óvodáskorú gyermek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit.

Kapcsolatainkban érthető, nyílt kommunikációra törekszünk, biztosítjuk tartalmi munkánk külső megjelenítését – javítva ezzel a szülők tájékozottságát.

Minden helyi értéket, pozitívumot beépítünk pedagógiai munkánkba, hogy óvodánkban a gyermekek mindennapi élete boldog, szeretetteljes, élményekben gazdag legyen.

Hiszünk a gyermeki fejlődésben, a különbözőségek elfogadására, elfogadtatására törekszünk.

Figyelünk a gyermekek ki nem mondott jelzéseire, igyekszünk a jelzések mögötti szükségletek feltárására.

Óvodai nevelésünk során igény szerint biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését. Intézményünk, a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembe vevő, együtt nevelő.

- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony jellemző, nálunk érték a gyermek.
- Közösségünkbe a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Óvodánk légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő. Feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.
- Intézményünkben a helyes életritmus kialakításával megteremtjük a feltételt a nyugodt, harmonikus személyiségfejlődésre, a helyes én-kép, önértékelés, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményező készség, az egységes nevelési elvekre való törekvés jellemzi, mely segíti az integrált és differenciált nevelést a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- A nevelés-fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.

II.3. Jövőképünk

- Megtartjuk eddigi értékeinket.

- Nevelőmunkánkban – építve eddig elért eredményeinkre, sikereinkre – nyitottak vagyunk az újszerű pedagógiai, innovációs kezdeményezésekre.
- Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy óvodásainkat az élet minden formájának a szeretetére és tiszteletére, megóvására neveljük.
- A gyermekekben a konkrét cselekvés szintjén alapozzuk meg az egész életen át tartó tanulás kialakulását segítő alap- és kulcskompetenciákat.
- Óvodánkban a múlt, a jelen és a jövő tárgyi, élő és kulturális javaiból az értékeket közvetítjük a gyermekeknek.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyelvén nyújtsunk ismereteket és minden esetben konkrét tapasztalást biztosítsunk számukra.
- Nevelőtestületünk, alkalmazotti közösségünk minden tagja lelkiileg kiegyensúlyozott, a társadalmi normákat közvetítő, nyitott, szakmailag sokoldalúan képzett, innovatív, a gyermeki személyiséget tiszteletben tartó, feltétel nélkül befogadó, s minden embert értéknek tekintő.
- Nevelőmunkánkat úgy végezzük, hogy a hozzánk érkező családokkal harmonikus kapcsolatot alakítunk ki a gyermekek egészséges fejlődésének érdekében.
- A XXI. század a számítógépek, az informatika kora, ezért mindennapi munkánkban, tudásunk gyarapítása érdekében használjuk az új eszközöket, hogy lépést tudjunk tartani a világ változásaival.

II.4. Óvodapedagógus képünk

Olyan pedagógus:

- Aki, gyermekszerető, szociálisan érzékeny, együttműködő és segítőkész.
- Akire jellemző a pedagógiai sokoldalúság, széleskörű műveltség, a megújulási képesség, kreativitás.
- Aki tiszteletben tartja a gyermek életkori és egyéni sajátosságait.
- Aki tiszteli, megérti, elfogadja a szülők és gyermekek, munkatársai különbözőségeit.
- Aki befogadó szellemiségű az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.
- Aki jó példát mutat a környezettudatos magatartásával, hagyománytiszteletével.
- Aki a Nemzeti Pedagógus Kar által kiadott Pedagógus Etikai kódex elvárásainak minden területen megfelel.
- Aki az óvoda alkalmazotti közösségének aktív, segítőkész, példaértékű közösségi magatartást tanúsító tagja.
- Aki szereti intézményét és azt munkaköri kötelezettségein felül is magáénak érzi és legjobb tudása szerint támogatja.

Óvodapedagógusainktól elvárás:

1. Pedagógiai módszertani felkészültség
 - szakmai aktivitás
 - szakmai tudásháttér
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
 - tudatosság- szakszerűség
 - koherencia az Alapprogrammal és a Pedagógiai Programmal
3. A tanulás támogatása

- változatos tanulásszervezési módok alkalmazása
 - a gyermekek megfelelő motiválása
 - differenciált feladatadás
 - tanulást támogató környezet biztosítása, megteremtése
 - játzóképesség, rugalmasság
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléshez, oktatáshoz szükséges megfelelő módszertani felkészültség
 - hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazása
 - egyéni fejlesztési terv készítése
 - egyéni bánásmód a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel
 5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
 - jó kommunikáció, együttműködés
 - nemzeti értékek és azonosságtudat alakítása
 - közösségfejlesztés
 6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
 - a helyi sajátosságoknak megfelelő mérés, értékelés eszközeinek ismerete alkalmazása
 - az ellenőrzés, értékelés módszertani ismerete, gyakorlati alkalmazása
 7. Kommunikációs és szakmai együttműködés, problémamegoldás
 - igényes nyelvhasználat
 - együttműködő képesség gyermekekkel, szülőkkel és munkatársakkal
 - reális önismeret
 - gyors helyzetfelismerés
 8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért
 - innovativitás
 - kreativitás
 - kezdeményező képesség
 - felelősségteljes magatartás
 - pontosság
 - megbízhatóság
 9. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása.
 - környezettudatos magatartás
 - környezetvédelmi tudatosság
 - kreativitás
 - példamutatás, mintaadás

II.5. Módszertani alapelveink

- Az óvodapedagógus egyértelmű viszonya a közösségi értékekhez.
- Feltétel nélküli elfogadás, a gyermek iránti bizalom.
- Határozott, de barátságos, szeretetteljes, őszinte óvónői magatartás.
- Az óvodapedagógus és a nevelő munkát közvetlenül segítő dolgozók, (dajka, pedagógiai asszisztens) kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű, és egyéni szükségleteket figyelembe vevő.
- A tűrő-konfliktus megoldó képesség fokozatos alakítása.

- A közösség- egyén, az egyén- közösség egymásra hatása a gyermek fejlődésének szempontjából meghatározó.
- A közösségi élet szokásainak betartása.
- Következetesség.

II.6. Feladataink ellátását befolyásoló pozitív és negatív tényezők

Tárgyi:

- *Esztétikailag sokat javult óvodáink belső, külső képe.*
- *Sok fejlesztőjátékkal rendelkeznek óvodáink.*
- *Kötelező eszköznorma által előírt helyiségekkel rendelkezünk.*
- *Udvari játékkellományunk a szabványoknak megfelelő és sokrétű mozgáslehetőséget biztosít.*
- Mindkét óvodában **szükség lenne egy nagyobb méretű fedett teraszra.**
- **Az IKT eszköz ellátottság bővítése**

Személyi:

- *Javult dolgozóink képzettségi szintje, mely a mindennapi nevelő – fejlesztő munkát pozitívan befolyásolja.*
- Sok a fiatal óvodapedagógus, akik még a gyermekvállalás közben vannak, így az óvodapedagógus hiány pillanatnyilag begyűrűzött, de ez időszakos, mivel visszatérnek majd az óvodapedagógusaink..

Pedagógiai:

- *Projekt szemléletben, többnyire mikro-csoportos formában fejlesztjük a gyermekeinket.*
- *Építhetünk az értéket közvetítő családi nevelés pozitívumaira.*
- *Nőtt a részképesség-zavarokkal küzdő gyerekek száma.*
- *Sok káros hatás éri a gyermeket (televízió, okos telefon,internet).*
- *A gyermekek neveltségi szintje romlik, egyre több az én-központú, önző, és magatartás zavarral küzdő gyermek.*

Tervezési:

- *Pedagógiai folyamataink a törvényi előírásoknak megfelelően működnek.*
- *Az intézmény vezetése irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak koherens kialakítását.*
- *A stratégiai és operatív dokumentumok tervezése során figyelembe veszi az intézmény a különböző befolyásoló eredményeket (demográfiai adatok, szociokulturális háttér). Ezek segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését.*
- *A tervek elkészítése a nevelőtestület bevonásával történik, az intézmény munkatársainak felkészítése a feladatra időben megtörténik.*
- *Biztosított a fenntartóval való jogszabály szerinti együttműködés.*
- *Az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal és a munkaközösségek terveivel.*

II.7. Óvodai nevelésünk

Célunk:

A család együttműködésével a gyermek sokoldalú harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése az életkori és egyéni sajátosságok és az

eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, aminek eredménye a tanuláshoz szükséges képességek kialakulása.

Feladataink az óvodai nevelés teljes időtartamában:

- Az óvodás gyermek, játékos éveinek óvása, védelme, a szeretetteljes együttélés és boldog gyermekkor biztosításával a gyermeki személyiség kibontakoztatása.
- A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, érzelmi biztonságot nyújtó családi, nyugodt óvodai légkör biztosítása.
- A gyermek testi, szociális és az értelmi képességeinek egyéni és életkor-specifikus alakításáról való gondoskodás.
- A gyermekeknek a közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játék, és a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak, emberi értékek biztosítása.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről való gondoskodás.
- Az egészséges életmód és környezettudatos magatartás kialakítása.
- Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, a környezetben jól eligazodó, a problémájára saját megoldást kereső, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermekek nevelése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.
- Az identitástudat erősítése a néphagyomány ápolásával, a természet szeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- Annak elősegítése, hogy életkoruknak megfelelő erkölcsi- (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, egymás iránti figyelem) és akarati tulajdonságokkal (önállóság, önfegyelm, kitartás, feladattudat, szabálytudat) rendelkezzenek.

II.8. Nevelésünk alapelvei

- Életre nevelünk.
- A gyermeki személyiséget, elfogadás tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával: oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Befogadó- inkluzív- nevelési szemlélettel, integrált szerve

II.9. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- Óvodánk tevékenységrendszer és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermek egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásának megalapozását.
- A gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát pozitív irányba alakítjuk, törekedve a különböző szociális, kulturális hátrányok ellensúlyozására.

- Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelést minden gyermeknél személyre szabottan alkalmazzuk.
- Egészségnevelésünk során hangsúlyozott a testi egészség (gondozás, mozgás, edzés,)- lelki egészség, értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság, képességfejlesztés) és a szociális kapcsolatok harmóniája.
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedezésére, megismerésére és óvására nevelés.
- A természeti és környezeti védelem jelentőségének megismertetését komplex cselekvés útján, felfedező jellegű játékos programok által valósítjuk meg a gyakorlatban.
- Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata a pedagógiai programban előírtak szerint a munkatervben szerepel, a beszámolókból követhető.
- A téma megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki produktumokban és a szakmai dokumentumokban.
- Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit.
- A környezetvédelmi szempontok megvalósulását folyamatosan ellenőrizzük.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodáskorú gyermek harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése, testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az óvodai nevelés teljes időtartama alatt.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi -, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

III.1. Egészséges életmód alakítása

Célunk:

- Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése. hogy gyermekeink egészségesek, edzettek, alkalmazkodó-képesek legyenek, mozgásuk összerendezetté váljon, ismerjék fel testi szükségleteiket, járuljanak hozzá kielégítéséhez, sajátítsák el az egészségügyi szokásokat.
- Az eltérő fejlettségi ütem és az egyéni képességek figyelembe vételével az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

Feladataink az egészséges életmód alakítása és egészségvédelem terén:

- A gyermek gondozása, testi-lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életvitel, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának

csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- Az egészséges életvitel alakítása: viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

III.1.1. Egészséges környezet, eszközrendszer biztosítása

Az egészséges életmód alakításának szinterei:

- csoportszobák, fejlesztőszobák, gyermek öltözők
- tornaszobák
- mellékhelyiségek (mosdók, öltözők, közlekedők)
- udvar

Csoportszobák, fejlesztőszobák

A csoportszobákban, fejlesztőszobákban, gyermeköltözőkben a bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek. Színharmóniát igyekszünk teremteni, lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat.

A balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk a csoportszobába.

Tornaszobák

A tornaszobákban az óvodáskorú gyermekek testi képességeinek széleskörű fejlesztéséhez szükséges eszközeink megfelelnek az előírásoknak, melyeket folyamatosan bővítünk.

Mellékhelyiségek

A mosdókban figyelünk a padló csúszásmentességére, folyamatosan fertőtlenítjük a WC-t, mosdót, a gyermekek eszközeit.

A WC-eket az intimitás érdekében függönyökkel választjuk el.

Udvar

Eszközeink megfelelnek az európai uniós normáknak, folyamatosan ellenőrizzük, szükség szerint javítjuk, bővítjük azokat. Az udvaron megfelelő számú felnőtt felügyelete biztosított.

III.1.2. Az egészséges életmód alakításának területei

- Gondozás,
- Testi nevelés (mozgás, levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása),
- Egészségvédelem, egészségfejlesztés

III.1.2.1. Gondozás

Az óvodapedagógus feladatai gondozás terén:

- Ismerje meg a család gondozási szokásait, igyekezzen a szülővel összehangolni az óvodai gondozás szokásait!
- Támogassa a gyermekek önállósulási törekvéseit, mindig csak annyi segítséget adjon, amennyire szüksége van!
- Kísérje figyelemmel a gyermekek testi higiéniáját, egészségét! A nap közben megbetegedett gyermeket különítse el és szüleit értesítse!
- Különösen figyeljen a krónikus betegségben szenvedő gyermekekre!
- Alakítsa ki a gyermekben az igényességet önmaga, és környezete rendje, tisztasága iránt!
- Próbálja a szülőknél elérni, hogy a gyermek ruházata kényelmes, célszerű legyen, gondoskodjanak váltóruháról!
- Nagyfokú odafigyeléssel törekedjen a balesetek kiküszöbölésére! Ha mégis baj történik, a szülőt értesítse és gondoskodjon az orvosi ellátásról.
- A minden csoportszobában megtalálható sólámpákat bekapcsolt állapotban tartsa, hogy kifejthessék az egészségre gyakorolt jótékony hatásukat!
- Kísérje figyelemmel a gyermekek testi, lelki állapotát, érzékszerveik épségét!
- Ha rendellenességet tapasztal, jelezze a szülőnek, ill. kérje szakember segítségét!
- A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársakkal ismertesse meg a nevelési célokat, feladatokat, és vonja be őket a megvalósításba! (gondozási teendők segítése, öltözködés, tisztálkodás, pihenés, étkezés)

Tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének komplex fejlődését:

- Testápolás során megfelelő tisztálkodással bőrük ápolása. Folyóvízben, szappannal mosnak kezet vécé használat után, étkezés előtt és szükség esetén, körmük tisztítására használják a körömkefét. A törölközővel szárazra törlik a kezüket.
- A délutáni pihenést követően és szükség szerint napközben a gyerekek megfésülése.
- Az ebéd utáni fogápolás. Megtanulják a fogmosás helyes módját és a fogmosó felszerelés tisztán tartását gyakorolják.
- Az orrfújás helyes módjának gyakorlása. A fertőzés elkerülése végett a köhögés és tüszentés a könyökhajlatba történik.
- Szükség szerinti WC használat. AWC papír helyes használata.
- Öltözködés gyakorlása. A gombolás, a ruhadarabok le- és felvétele, a hőmérsékletnek megfelelően jelzés. (ha melegük van vagy fázunk) Cipőjük felhúzásának, levetésének gyakorlása, ki- és bekapcsolása, fűzése, megkötése.
- Ruhadarabjaik összehajtása, helyretevése. Az öltöző és a környezetük rendben tartása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére gondozás területén:

- Igényévé válik a tisztálkodás szükséglete,
- A testápolás teendőit önállóan, megfelelő sorrendben végzi.
- A zsebkendőt szükség esetén megfelelő orrfújási technikával önállóan használja. Könyökhajlatába köhög és tüszent.
- Önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik, cipőjét befűzi, beköti, képes megválasztani az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházatot.
- Ruházatára vigyáz, tisztán tartja, rendezetten helyére teszi,
- Ismeri a baleset megelőzés szabályait, képes saját és társai testi épségére önállóan is vigyázni.

III.1.2.2. Testi nevelés

Magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének testi épségének védelmét, edzését.

Óvodánkban az optimális környezet biztosított- megfelelő udvar, játéktér, játék eszközök.

- **Levegőzés:** A gyermekek minden nap a szabad levegőn tartózkodnak és különböző változatos tevékenységeket végeznek.
- **Pihenés:** Nyugodt légkör kialakításával biztosítva van a gyermekek egyéni alvásigényének kielégítése.
- **Egészséges táplálkozás:** A korszerű gyermektáplálkozás szempontjainak figyelembevételével van összeállítva a gyermekek számára legoptimálisabb tápanyagokat tartalmazó étrend. Külső szolgáltatóval biztosítva van az ételallergiás gyermekek étkeztetése. Gyümölcs- és zöldségnapok szervezésével is biztosított a gyermekek vitamin- és ásványi anyag szükségletének kielégítése.
- **Edzettség:** bővebben a mozgás fejezetnél.

Feladataink a testi nevelés terén:

- Olyan napirend, életritmus kialakítása, alkalmazása, ami megfelelő időt, ezáltal nyugodt légkört biztosít a gyermekek részére a mozgásra, a szabadban történő levegőzésre, a zavartalan pihenésre.
- Az egészséges és kulturált étkezés feltételeinek kialakítása, az étkezési illemszabályok betartásának folyamatos betartatása.
- A kötelező vízfogyasztás szokásának kialakítása a napirendben, az étkezési alkalmakon felül is.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- A feladatok fokozatos nehezítése.

Tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének komplex fejlődését:

- A napirendnek megfelelően azonos időpontban történő étkezések során a kulturált étkezés szabályainak betartása, az evőeszközök helyes használata.
- A közös, étkezésen felüli kötelező vízfogyasztás biztosítása a gyermekek egészségének megóvása.
- Gyümölcs és zöldségnapok szervezése, és a születés - névnapok megünneplése gyümölcs fogyasztásával, a szülők egyetértésével-, segítségével.
- A délutáni csendes pihenő, a nyugodt alvás és a pihenés feltételeinek biztosítása.

A testi nevelés fejlesztése, az edzettség kialakítása során fontos:

- Folyamatos levegőcsere, szabad levegőn való tartózkodás.
- Nyári pancsolási, napozási lehetőség biztosítása.
- Tartásjavító gyakorlatok, egyéb mozgásos tevékenységek csoportszobákban és a szabadban évszaknak, napirendnek megfelelően. Változatos tornaszerek.
- Sétákon, kirándulásokon való részvétel, gyógynövények gyűjtése, gyógyteák készítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére a testi nevelés területén:

- az asztalt önállóan teríti, esztétikusan elhelyezi az edényeket,
- a kulturált étkezési szokásokat ismeri, csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére, tisztaságára, csendben beszélget,
- nyitottá válnak a korszerű táplálkozási szokások elfogadására, életkoruknak megfelelően ismerik a különböző táplálékok jótékony hatását, (vitaminok)
- természetes testtartással tud az asztal mellett ülni,
- helyesen használja az evőeszközöket.(kanál, villa, kés)

- önállóan szed a tából igénye szerint, folyadékot önállóan tölt,
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
 - Teste arányosan fejlett, teherbíró.
 - Mozgása összerendezettebb, harmonikus finom mozgásra képes.
 - Megfelelő teherbírással és állóképességgel rendelkezik, szívesen kirándul, mozog.
 - Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését, szándékosan irányítani képes. ismeri az időjárás, öltözködés, a táplálkozás és egészségvédelem elemi összefüggéseit, a kapcsolódó szavakat, fogalmakat,

III.1.2.3 Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztés az a folyamat, mely képessé teszi az embereket arra, hogy felügyeljék és javítsák saját egészségüket. Az egészségfejlesztés magában foglalja az egyének ismereteinek és készségeinek fejlesztését, a közösségek aktív részvételét, valamint az egészséges, illetve egészséget támogató környezet kialakítását. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik (ha kell, korrigálják).

Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztési programunk kiemelt nevelési területünk.

Célunk:

- A gyermekek egészséges életmódra nevelése.
 - Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
 - Helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása.
 - Környezettudatos viselkedés megalapozása.
 - Testi fejlődésük elősegítése.
 - A teljes testi-lelki jólét, egészség fejlesztése változatos tevékenységekkel.
 - Az egészségtudatos szemlélet formálása.

Feladataink:

- Személyi higiéniára nevelés és fejlesztés.
- Egészséges táplálkozás biztosítása.
- Az óvoda környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek megelőzése.
- Rendszeres mozgás biztosítása.
- Egészségügyi szűréseket végző szakemberekkel való együttműködés, pszichohigiénia fejlesztése.
- Beilleszkedés, integráció elősegítése.
- Baleset megelőzése, elsősegélynyújtás.
- Bántalmazás, erőszak megelőzése.
- Környezeti higiénia fejlesztése.

A megelőző szemlélet súlyozottan jelenik meg az óvodapedagógus nevelő munkájában, azaz utalunk az egészségnek a jövőre való kihatására is. A teljes óvodai felnőtt közösség hiteles, példamutató magatartásával hozzájárul céljaink megvalósulásához.

Az óvoda feladata az egészségvédelem terén:

- Szűrővizsgálatok előkészítése, lebonyolítása.

- Az orvossal, védőnővel, szociális segítővel való kapcsolattartás.
- Egészségnevelő, környezettudatos magatartást alakító tevékenységek szervezése szülők, gyermekek számára.
- A krónikus betegségben szenvedők fokozott gondozása.
- A diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelem biztosítása
- A kiemelt figyelmet igénylő, viselkedési zavarokkal küzdő gyermekek egyéni foglalkozásának megszervezése.
- A nevelési tanácsadóval való kapcsolat megszervezése.
- Fejlesztő foglalkozások, logopédiai foglalkozások biztosítása.
- Az óvoda helyiségeinek, udvarának közegészségügyi, balesetveszélyességének folyamatos ellenőrzése, a hibák elhárítása.
- Az étkezés higiénijának, minőségének fenntartása, ellenőrzése.
- A fertőző betegségek esetén a szükséges intézkedések megtétele.

A baleset megelőzés elvei:

- Baleset megelőzés szabályainak betartása és betartatása.
- Állandó óvodapedagógusi felügyelet.
- Ép, jó minőségű és anyagú, szabványnak megfelelő eszközök használata.
- Gyakori felülvizsgálatok, javítás.
- A talaj, közlekedő utak tisztán tartása.
- Nagyméretű eszközök rögzítése.
- Ruházat ellenőrzése.
- Eszközök, idényjellegű használata.

Higiénés szabályok kialakítása, betartása:

- WC papír megfelelő használata (főleg lányoknál).
- Folyékony szappannal történő kézmosás.
- Testnevelés foglalkozás utáni mosakodás.
- Körömkefe igénybevétele szennyező tevékenységek után.
- Saját fésű, fogmosó felszerelés használata.
- Megfelelő orrfújási technika elsajátítása.
- A fertőzés elkerülése végett köhögés és tüsszentés a könyökhajlatba.
- A szülő ösztönzése, tiszta megfelelő méretű ruházat biztosítására.
- Váltóruha biztosítása.
- A haj rendszeres gondozása.
- Megfelelő tisztaságú ivóvíz biztosítása.
- Textíliák szükség szerinti cseréje.

Fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése:

- A szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés, zsebkendő beszerzése.
- A haj rendszeres ellenőrzése, a tetű elterjedésének megelőzése.
- Egyéni eszközök biztosítása.
- Beteg gyermek elkülönítése, szülők értesítése.

Pszicho-higiénés egészségvédelem:

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Ennek érdekében:

- Tartózkodunk a megszegésről.
- Lehetőség szerint alvásidőben, WC használatkor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást.
- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben.
- Nem terheljük túl a gyermekeinket.
- Meghallgatjuk a problémákat.
- Biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot.
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat.
- Semmilyen formában nem tűrjük el a megkülönböztetést, erőszakot.
- A hátránykompenzáció érdekében egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki.
- Megszervezzük a beszédhibás gyermekek logopédiai fejlesztését.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedésére, elfogadására nagy hangsúlyt fektetünk.

Váratlan helyzetekre való felkészülés:

Mai életünkben gyermekeinkre sok veszély leselkedik. Ezek megismertetése már óvodás korban szükséges.

Ilyenek:

- idegenek jelenléte
- az elszökés veszélye
- a gyermek elvesztése

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága, a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában a nevelés teljes időtartamában pedagógiai tudatossággal kialakított érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk:

- Testileg-lelkileg kiegyensúlyozott, a szűkebb-tágabb környezetében eligazodó, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatteremtő, együttműködő, alkalmazkodó gyermekek nevelése.
- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, a szokás és normarendszerének megalapozása az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- Óvodájához, családjához, szülőfalujához, hazájához érzelmileg kötődjön, ez a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek és a családhoz való kötődés alapja.
- Ismerje meg a gyermek a szűkebb és a tágabb környezetét és védje azt.

Feladatunk az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása terén:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás a felvételt nyert gyermekeknél.
- A bölcsődéből átlépő gyermekekkel kapcsolatban a bölcsődei kisgyermeknevelőkkel konzultáció.
- Bensőséges, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, családi, megértő légkör kialakítása.
- A nevelés egész folyamatában minden gyermek számára az érzelmi biztonság biztosítása, pedagógiai tudatossággal az állandó értékrend, pontos, körülhatárolható

szokás- és szabályrendszer kialakítása.

- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés elősegítése.
- Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi- tudat” alakítása.
- A szociális érzékenység fejlődésének, az én- tudatának alakulásának segítése, és az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek megfelelő tér engedése. A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés alakulásának formálása.
- A gyermek elfogadására, megértésére való nevelése.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás képességének, az emberi kapcsolatokban megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre, becsületre való hajlam kialakulásának segítése.
- A magyar nép kultúrájának, hagyományainak megismertetése.
- A társas kapcsolatok alakulásának nyomon követése, a szociometriai mérés elkészítésével, értékelésével.
- A családi környezetből eredő kedvezőtlen fejlődést gátló tényezők ellensúlyozása differenciált bánásmóddal, a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség, aktivitás kibontakozásának segítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében - szükség szerint- különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkört a befogadástól az óvodáskor végéig!
- Alakítson ki olyan szokásrendszert és napirendet, melyben minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt és helyet biztosít!
- Modellértékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés jelenléte mellett, a gyermek iránti bizalom, határozott, következetes, szeretetteljes, egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmódot biztosítson!
- A konszenzussal kialakított azonos elvek szerint követeljen!
- Fejlessze a gyermek erkölcsi tulajdonságait és akarati életét, alapozza meg szokás- és normarendszerét közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakoroltatása során!
- A gyermek nyitottságára építve segítse ahhoz, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet, és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére és a hagyományok ápolására!
- Törekedjen a szociális érzékenység fejlesztésére, a gyermeki én-tudat kialakítására!
- Tegye természetessé különbözőségek elfogadását! Segítse a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését!
- A mese, a mesélés, a dramatizálás, a bábozást segítse! Igyekezzen feltárni az érzelmi viszonyokat, és a megfelelő viselkedésformákat! Kerülje el a gyermek megterhelő szerepeltetését!

Erkölcsei alapértékeink:

- az igazság
- a tisztelet
- a becsület
- a helyes viselkedés
- a békés együttélés

- a szeretet
- az erőszakmentesség

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését:

- A gyermek életrendjét, időbeosztását tartalmazó napirend céltudatos megtervezése a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeinek megteremtése. Biztosítja a gyermek gazdag, változatos tevékenységét az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.
- A tervezett szokásoknak megfelelő tevékenységek gyakorlása, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, tempóját és szokásait! A gyermek a lehetőségéhez mérten, tevékenységét szabadon választhatja meg.
- Játék, munka, szabadidős tevékenység, ünnepek, születésnapok, névnapok megünneplése, hagyományok, melyek során jól érzik magukat! Az ünnepi alkalmakkor gyakorolhatja saját hagyományait.
- Mindennapi tevékenységek, szituációk során az életkoruknak megfelelő illemszabályok, és egymás iránti tolerancia gyakorlása.
- Szűkebb és tágabb környezetének megismerése.
- Az óvoda által szervezett rendezvények, a családokkal közösen szervezett programok, kirándulások, csoportközi események, tevékenységek.
- A környezettudatos magatartási szokások kialakítása, megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szociálisan is éretté válik az iskolára. Kedvező iskolai légkörben készen áll a tanító és az iskolai élet normáinak, a tanulási tevékenység elfogadására.
- Az igazmondást, becsületességet követendő példának tekinti.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja a szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív-elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Örömmel, aktívan vesz részt az óvodai tevékenységekben, a megfelelő magatartási szabályok betartásával.
- Óvodájához, csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekhez ragaszkodik.
- A kialakult szokások a gyermek igényévé válnak, s azoknak természetes módon eleget tesz.
- Helyesen alkalmazza az udvariasság szabályait, tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, és társaival.
- Társaival együtt érez, érdeklődik társai iránt, elfogadja másságát.
- Igyekszik a konfliktushelyzeteket önállóan megoldani agresszió nélkül, társaival egyezkedik.
- Identitástudata formálódik, érzelmileg kötődik szülőfalujához.

III. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai nevelésünk - építve a gyermek egyéni érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, tudásvágyára – biztosítja a gyermekek számára a változatos élethelyzetekben

való aktív részvételt, mely elősegíti az értelmi és anyanyelvi fejlődést.

III.3.1. Az anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma, a nevelés teljes folyamatában megvalósuló feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Célja:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A 3 – 7 éves gyermekek beszédészlelésének, beszéd megértésének fejlesztése. A nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása.

Általános feladatai:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése (a gyermeki kérdések támogatása, válaszok igénylése).
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.(társalgás, elbeszélés, mesélés).

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával gyakoroltassa a kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerését, használatát! Teremtse kommunikációs helyzeteket! Keltse fel a gyermekek beszédkedvét!
- Bővítse a gyermekek aktív, passzív szókincsét a tevékenységek során!
- Tegye képessé a gyermekeket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni és eközben a beszédhelyzethez és a kommunikációs partnerhez is igazodni tudjanak!
- Tegye képessé a gyermekeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információ befogadására, megértésére!
- Szervezze meg az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulást, gyakoroltassa különböző élethelyzetekben és vegye figyelembe az eltérő fejlődési ütemet!
- Meghitt beszélgetésekkel, az érzelmeiket, gondolatokat kifejező szavakkal, mondatokkal, metakommunikatív eszközökkel fejlessze az intellektuális érzelmeiket és képességeiket!
- Valósítsa meg a szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztést!
- Működjön együtt a logopédussal és a családdal a megelőzés, valamint a korrekció területén!

III.3.2. Értelmi nevelés

Célja:

A gyermekek értelmi képességeinek sokoldalú fejlesztése az egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Általános feladatai a nevelés teljes folyamatában:

- A gyermeki személyiség megismerése és a megismerésre alapozott tervszerű fejlesztés.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás), - alkotóképesség-fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség különösen a képzelet, a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, az életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, életszerű helyzeteket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről!
- Az eszközök helyes megválasztásával ösztönözze a gyermekeket érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a problémák felismerésére, megoldására!
- Használja ki az egyes foglalkozási ágak anyagának tartalmi kapcsolódását, vegye figyelembe a gyermeki fejlődés egyéni ütemét!
- Biztosítsa a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezéséhez, bővítéséhez, különböző tevékenységekben való gyakorlásához a szükséges feltételrendszert!
- A gyermek fejlődési ütemének figyelembevételével,- speciális esetben szakember véleményének kikérésével - differenciált fejlesztésre törekedjen!

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlődését:

- A megismerő tevékenységek és a társas kapcsolatok biztosítása, mely során a gyermeknek legyen lehetősége a helyes magyar nyelvi kultúrát gyakorolni. (ne gátoljon senkit a nyelvi lemaradás.)
- Gondozás közben a természetes párbeszéd kialakítása, hogy szükségleteiket bátran, természetes módon fejezzék ki.
- Játék, munka, a különböző élményszerző séták, tevékenységek során az együttműködést segítő kifejezések, az egymáshoz való viselkedésbeli, beszéd minták gyakorlása.
- A megismert irodalmi alkotások, népmesék, mondák, regék, régi magyar szólások, közmondások, mondókák, stílusos eszközök, nyelvi fordulatok, csúfolók, jeles napi, időjárási rigmusok alkalmazásával szókincsük, nyelvi kifejezőképességük gazdagítása!
- Az általuk kitalált mesék elmondásával, megkezdett mesék tovább szövésével, befejezésével kreatív képzeletük fejlesztése!
- A külső világ tevékeny megismerése közben az anyagok, tárgyak, élőlények, természeti jelenségek, népszokások, hagyományok megismerése. Tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával való ismerkedés. Lehetőségek megteremtése arra, hogy tapasztalataik alapján kérdéseket, válaszokat fogalmazzanak meg, az okokról és következményekről elmondhassák gondolataikat!
- Matematikai tartalmú tapasztalatok során a szaknyelvi kifejezések, fogalmak, ezáltal ítéletalkotásuk, a relációk, mennyiségi, síkbeli térbeli különbségek, megfogalmazása.
- A gyermek – szülő kapcsolat erősítése, a közös játéknak, beszélgetéseknek, a közös

tevékenységeknek, a gyermeki miértek megválaszolásának, élményeik, gondolataik meghallgatásának, az esti mesélés fontosságának tudatosítása a szülőknél.

Az anyanyelvi fejlesztés tartalma:

- A beszédszervek erősítését, mozgását szolgáló játékok.
- 4 éves korban a hanghibák kiszűrése.
- Anyanyelvi játékok.
- Beszédértés és beszédészlelés mérése, a problémás gyermekeknél nyelvi játékok, hangok hangoztatása.
- A dyslexia kiszűrése a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Püspökladányi Tagintézményének bevonásával.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, (a fogváltás miatt is nagy egyéni eltérések lehetségesek).
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, metakommunikációs jelzéseit.
- Kíváncsi, tevékeny, nyitott érdeklődő - készen áll az iskolába lépésre.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

- Játék
- Munka-jellegű tevékenység,
- Tevékenységben megvalósuló tanulás,
- Külső világ tevékeny megismerése
 - környezeti jellegű tapasztalatok
 - matematikai jellegű tapasztalatok
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

IV.1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melyet zavartalanul ki kell elégetni.

Meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. mert ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Az első valódi játszótársa a felnőtt a családban és az óvodában is. Az óvodapedagógus

utánozható mintát ad és állandó jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakítását. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthető egymástól, a gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanulása utánzással, kipróbálással, kitalálással történik. A játék egyben tanulás, így alapozó funkciója van a tanulási képességek kialakulásában.

Célunk:

A gyermekek szabad képzetársításának elősegítése, a kreativitás fejlesztése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéb vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, élmény biztosítása.

Feladatunk a játék terén:

- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás biztosítása, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása.
- Élmények biztosítása a különböző tapasztalatszerzést elősegítő séták, helyszíni megfigyelések, egyéb csoportban és csoporton kívül szervezett munkafolyamatok stb. során.
- Változatos játéklehetőségek ismétlésével a gyermekek önállóságának, kitartásának, az érzékszervek pontosabb működésének fejlesztése.
- A gyermek mozgásigényének, aktivitásának kielégítése.

A játéktevékenységre vonatkozó alapelveink:

- A játéknak nevelőmunkánk egész folyamatát át kell hatnia.
- A gyermek számára a nap egész folyamatában lehetőséget kell teremteni arra, hogy legalapvetőbb szükségletét, a játékot gyakorolhassa.
- Tiszteletben tartjuk azt, hogy a kisgyermek fejlődése legoptimálisabban a játékan, játékos tevékenységén keresztül történik.

Az óvodapedagógus feladata, az óvodai nevelés teljes időtartamában:

- Biztosítsa a játék feltételeit:
 - Biztosítsa a megfelelő nyugodt, derűs légkör, életkornak megfelelő napirendet!
 - Alakítsa ki megfelelő helyet, állandó és ideiglenes játszóhelyek a csoportszobában!
 - Biztosítsa a természetes anyagok felhasználását (szülők bevonása a gyűjtőmunkába), félkész játékokat, folyamatosan bővítse, fejlessze a meglévő játékeszközöket!
- Erősítse meg a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotó kedv, közös tervezés, együttműködés, interakciós kultúra kibontakoztatását!
- Nyújtson biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet, a szabadság és a korlátozás kellő arányával!
- Az óvodapedagógus leleményes, kíváncsiságot keltő tevékenységével, egyszerű, tiszta, könnyen utánozható minták nyújtásával vezesse rá a gyermekeket a folyamatosan bővülő játék motívumkészletének összerakására, variálására!
- Mutasson kellő érdeklődést, komoly figyelmet a gyermeki közlés iránt, a válaszai a kérdésekre legyenek egyértelműek, érthetőek, használjon metakommunikációs jelzéseket és játszótársként adjon nyelvi kifejezési mintákat!
- A játék célja szerint segítse sikerre vinni a gyermekek kezdeményezéseit, tanítgassa a társas alkalmazkodás szokásait!
- A játékos gyerekeket ne hagyja felügyelet nélkül!
- Győzze meg a szülőket, mennyire fontos a gyermekükkel a rendszeres, közös játék a

gyermek érzelmi, értelmi fejlődésében, a jó szülő – gyermek kapcsolat alakításában, tudatosítsa bennük, hogy a játék a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze!

- Gazdagítsa az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmát, minőségét.

Játék fajták:

A játékfajták nem választhatók szét egymástól, óvodáskorban nem is válik szét tiszta játékfajtákra.

- A **gyakorlójáték** során a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, tárgyak egymáshoz való viszonyával ismerkedjenek meg. Az óvónő segítse a gyermeket, hogy a gyermekek játéka a gyakorlójátékból a szerepjátékig fejlődjön. A gyakorlójáték jelentkezzék a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is. Minél többet játszik, annál többet tapasztal, több mindent tud sajátjaként kezelni.
- Az **építő, konstrukciós játék** lényege maga a konstruálás. Az „én csináltam” tapasztalata biztosságot nyújt a gyermeknek saját képességeiről, növeli biztosságérzetét. A valamit alkotni igénye, öröme sokoldalúan fejleszti a gyermekek kreativitását, értelmi képességeit, a társas kapcsolat alakulását.
- A **szimbolikus játék** a szerepjátékot megelőző játékforma, melyben a gyermek saját cselekvését, viselkedését, vagy a másoknál megfigyelt cselekvést utánozza.
- A **szerep játék** a leggazdagabb fejlesztési lehetőséget nyújtja, nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségfejlődésében, különösen szociális téren. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el, tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá- és fölérendeltségi viszonyokat, újra alkotva, kreatívan egy – egy átélt eseményt.
- A **bábozás, dramatizálás** a gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze.

Forrása:

- az óvodapedagógus játéka,
- a gyermek bábjátéka,
- a gyermek bábkészítő tevékenysége.

A bábozás és dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban van egymással. Dramatizáláskor a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon.

- A **dráma- és fejlesztő játékok** feladata a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése. Cselekvést, aktív résztvételt követelnek minden játékostól. A játsszók közösségben, a közösséggel együtt tesznek szert olyan tapasztalatra, melyek segítenek a közösségbe beilleszkedni. Önismeretre, emberismeretre, az emberi méltóság tiszteletére nevelnek. Önálló gondolkodásra, s az alkotáshoz szükséges bátorságra biztatnak, érzelmeket mozgósítanak, prevenciós, korrekciós célzattal, mely a képességek begyakorlására, fejlesztésére irányulnak.
- A **barkácsolás** mindig a játék igényéből indul ki és kötetlen, sohase legyen öncélú. Feladatunk a folyamatos anyaggyűjtés, megfelelő méretű szerszámok biztosítása. Ennél a tevékenységnél is törekedjünk a természetes anyagok, termékek felhasználására. A hulladékokból történő barkácsolás során hívjuk fel a gyermekek figyelmét a környezet védelmére, óvására.
- Az **udvari játék** lényege, hogy a gyermekek minél többet tartózkodjanak a szabadban.
 - Mozgásfejlesztő, természetes anyagú játékszerek biztosítása.
 - Homokban építkezés, természetes anyagok felhasználása.
 - Mozgásos szabályjátékok szervezése.

- A **szabály játék** lényege a szabály betartása. (különböző népi mozgásos, futó, fogócska, dalos játékok, társasjátékok stb.) Növeli az akaraterőt, az önfegyelmet, csapatjátékban a társas kapcsolatok megerősítését, a csapatok összetartozásának élményét. Belső feszültséget vezetnek le. Sokszor a játék során ez a feszültség fokozódik, ezáltal nő az izgalom, majd egy játékmenet befejezése oldja a feszültséget. A játék öröme ezekben a játékokban éppen a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásából fakad. Játék közben a gyermek érzelmeket tanul, siker és kudarcélményt, helyes magatartási formákat sajátít el és képességeket fejleszt.

A tevékenységek során az óvodapedagógusi feladatai:

- Teremtse meg a feltételeket a szükség és az igény szerinti együtt játszásra, mellyel ösztönözze a gyermekeket az élményszerű játékokra!
- Alakítson ki jó családi bánásmóddhoz hasonló nevelői légkört, mely együtt érző, de nem mindent elfogadó magatartást tanúsít! Biztosítsa a megfelelő csoportlégkört, elfogadó, segítőkész, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel!
- Biztosítsa a gyermek önmegvalósító törekvését, a játék kibontakoztatását!
- Ösztönözze a kreativitást, biztosítsa a szabadjátékot és az együtt-játszást!
- Kövesse nyomon a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, tervezzen egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatokat, megvalósítására elsősorban indirekt módszereket alkalmazzon!
- Vegye alapul minden esetben a játék sajátosságát!
- Biztosítsa a szabadjáték feltételeinek megteremtését!
- A közösségi élet során biztosítsa, a játék szabályainak, normáinak formálását a gyerekekkel és szülőkkel közösen! Erősítse a gyermeki véleménynyilvánítást és döntésképeséget különös tekintettel a konfliktus kezelés módjaira!
- Tekintse a játékot állandóan fejlődő tevékenységként!
- Segítse elő a játék motivációjának fejlődését!
- Belső késztetésre megfelelő játékszint elérésére törekedjen!
- Csak akkor avatkozzon a gyermekek játékába, ha ez indokolt!
 - a gyermek kéri,
 - a továbbfejlesztés indokolja,
 - a konfliktust nem tudják önállóan megoldani,
 - technikai segítségre van szükségük,
 - agresszív viselkedés, balesetveszély esetén.
- Követelje meg, hogy az elemi viselkedési, udvariassági szokásokat játék közben is tartsák be!
- Teremtse meg a lehetőségét annak, hogy ha a gyermek igényli, egyedül is játszhatson.
- Segítse a különböző fejlettségű gyermekek együtt játszását!

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tud önállóan játékot választani, annak feltételeit megteremti, saját ötleteit kreatív módon megvalósítani.
- Szívesen bekapcsolódik az óvónő, vagy társai által kezdeményezett játékba.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait, az ötletek továbbvitelére törekszik.
- Játék közben fékezi indulatait, törekszik a helyes magatartásmódok betartására

IV.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. Ezek az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak vagy más felnőttnek és társaiknak, egyedül vagy a csoporttársakkal együtt, a közösségért később pedig az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, pl. a környezet, a növény és állatgondozás.

A játékos elemeket tartalmazó munkajellegű tevékenység, az önként vállalt munka végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk:

A gyermekek munkavégzés közben megismerjék az egyes munka fajtákat, a munkafolyamatok részmozzanatait, azok célszerű sorrendjét. Szerezzenek a munkavégzés közben minél több tapasztalatot környezetükről, legyen lehetőségük önmaguk kipróbálására és fejlődjön a munkavégzéshez szükséges képességük és tulajdonságaik (kitartás, akaraterő, felelősségtudat), fejlődjön személyiségük.

Feladatunk a munka jellegű tevékenységek terén:

- Munkavégzés során, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, tulajdonságok fejlesztése. A kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, a pozitív érzelmek kialakulásának segítése.
- Kognitív képességek: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszköz célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük!
- Érzelmi – akarati képességek: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk!
- Szociális – társas képességek: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk!
- A gyermek, munka jellegű tevékenységének biztosítása, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakítása, a saját és mások elismerésére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen minél több változatos munkalehetőséget, biztosítva a munka állandóságát, rendszerességét, folyamatosságát a munkavégzéshez szükséges eszközöket és a nyugodt légkört a gyerekek számára, együttműködve a nevelő - oktató munkát közvetlenül segítő dolgozókkal!
- Használja ki azokat a lehetőségeket, amelyek egy – egy családnál különböző munkalehetőséget biztosítanak! (szüret, veteményezés, vetemény betakarítás, állatgondozás, téli madáretetés stb.)
- Fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat, figyelembe véve az életkori jellemzőket, az egyéni fejlettségi szinteket és terhelhetőséget!
- Ismertesse meg a gyermekekkel az adott munka eszközeit, azok célszerű használatát, munkafolyamatok sorrendjét és a hozzá kapcsolódó szokásokat, szabályokat!
- Biztosítson elegendő időt a munkák, munkafogások begyakorlására, a célszerű munkavégzés kitapasztalására!
- Teremtsen a munka jellegű tevékenységek során beszédhelyzeteket a különböző

beszédformák gyakorlására! A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok – okozati összefüggések, műveletek megnevezése során arra ösztönözze a gyerekeket, hogy mondanivalójukat egész mondatba foglalva közöljék!

- Tapasztaltassa meg a gyerekekkel azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik (pl. motiváció, cél felelősség, kötelezettségvállalás), de támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira is!
- A gyermeki munkát mindig ösztönző módon értékelje! Értékelése konkrét, reális legyen és a gyermek fejleszthetőségére irányuljon! Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket, formálja a munkavégzéshez szükséges attitűdöket!
- Törekedjen arra, hogy a szülők is elismerjék a munkavégzés fontosságát, fejlesztő hatását és tartsák tiszteletben a gyermek munkáját!
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a rendelkezésre álló kerti gyermekszerszámokat használhassák a gyermekek! (homoklapátolás, hólapátolás, levélgeréblyezés stb.)
- Segítse elő a nemek társadalmi egyenlőségét, oly módon hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk is egyaránt gyakorolni tudják!

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését:

• Önkiszolgálás:

- **Testápolás:** Megismerik a higiéniai szokásokat. Tapasztalatot szereznek testük- ruházatuk gondozásáról, a rendszeres és szükség esetén végzett tisztálkodás ad lehetőséget a műveletek begyakorlására, a szabályok kialakítására.
- **Étkezés:** Megismerik a kulturált étkezés szokásait, az étkezéssel kapcsolatos munka jellegű feladatokat (pl. terítés)
- **Öltözködés:** Elsajátítják az öltözet (ruhadarabok) célszerű és önálló felvételét. Tapasztalatot szereznek a réteges öltözködés és a hőmérsékletváltozás összefüggéséről.

• Naposi munka:

Munkatevékenység, amely a közösség (a csoport) érdekeit szolgálja. Magába foglalja a terítést, az étel kiosztását, a foglalkozási eszközök kiosztását, növény- és állatgondozást és a felelősi munkát, alkalmi megbízatást.

• Környezet rendjének megóvása:

Bekapcsolódnak az óvoda helységeinek, berendezési tárgyainak rendbetételébe, megóvásába. Segítenek a csoportszoba, öltöző takarításában. Különböző munkákat végeznek a környezet esztétikájának megőrzése érdekében. Kapcsolódnak be a szelektív hulladékgyűjtésbe!

• Alkalmoszerű munka, egyéni megbízatás:

Olyan munkafeladatok, amelyek egy része időről-időre ismétlődik, másik része alkalomszerű. Magába foglalja a környezet rendjének biztosítását, segítséget az óvónőnek, egymásnak és a kisebb gyerekeknek (ajándékkészítés, dekorálás, a játékszerek tisztántartása, egymás vagy a kisebbek segítése az öltözőben, a játékszerek megjavításában való részvétel, a foglalkozási eszközök előkészítésébe, helyre tételébe való bekapcsolódás, a kerti szerszámok tisztántartása, helyretétele, stb.)

• Növénygondozás, gyűjtőmunka:

A csoportszobában és az óvoda udvarán az évszaknak megfelelően végezhető munkákat tartalmazza (élősarok gondozása, stb.). Folyamatos gyűjtőmunka az évszaknak megfelelően.

• Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.

- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
- **Barkácsolás:**
Játékszerek kisebb hibáinak javítása, egyéni ötletek megvalósítása. Ajándékok készítése.

A fejlődés eredményei az óvodáskor végére:

- A napos önállóan terít, kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, esztétikusan elrendezi az asztalt. Ebédelés során kiönti a folyadékot, kiosztja a kenyeret. Segít a szennyezett táányérok, evőeszközök összeszedésében.
- A játék befejezése után segít a játékok összeszedésében.
- A termet szükség szerint átrendezi, az asztalokat és székeket, szőnyeget a helyére teszi. Ügyel környezetére és saját személyére.
- Egyéni képességeiknek, életkoruknak megfelelően látja el önmagát.
- Szívesen végez a mindennapi élettel kapcsolatos tevékenységeket, vállal egyéni megbízásokat.
- Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömeit.
- Kialakult a munka iránti igénye, megtanulta tisztelni, becsülni saját és mások munkáját.
- Ismeri és gyakorolja a háztartási munkafolyamatokat.

IV.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzós, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építjük. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére hagyatkozva irányítjuk.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga tapasztal meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A tanulást támogató környezet megteremtésével segítjük a gyermek kompetenciáinak fejlesztését.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzós, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Kezdeményezett tevékenységek.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

A tanulás munkaformái:

- Tevékenységtől, életkortól, feladattól, feldolgozandó anyagtól függően:
 - Egyéni
 - Páros
 - Mikro-csoportos
 - Csoportos

Célunk:

- A gyermek egész személyiségének, értelmi képességeinek mozgásos megnyilvánulásainak, nyelvi-, kommunikációs képességeinek, érzelmi-szociális magatartásának megalapozása, kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése.
- Minden gyermek fejlődésének segítése, probléma megoldó gondolkodásának, megalapozása, az élethosszig való tanulás alakítása.
- Iskolai beilleszkedés elősegítése.

Feladatunk a tanulás terén:

- Lehetőségek teremtése arra, hogy gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.
- Az ismeretszerzés, a tanulás iránti vágy felkeltése.
- Az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése a hátrányok kompenzálásával. A tehetséggondozás a tehetséges gyermekek képességeinek fejlesztésének biztosítása.
- A tanulás folyamatában az óvodapedagógus és a gyermek közötti érzelmi kapcsolat, a tanulást segítő légkör kialakítása.

A tanulásra vonatkozó alapelveink:

- A tanulás az óvodai élet minden mozzanatát átható spontán tevékenység.
- A tanulás folyamata a gyermekek játékos tapasztalatszerzésére épül.
- Ingergazdag környezet biztosítása a gyermeki kíváncsiság tiszteletben tartása mellett.
- A felfedezés lehetőségének megteremtése, a gyermek kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egyénre szabottan fejlessze akaraterejüket, alkalmazkodóképességüket, együttműködési készségüket!
- A tanulás során személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását!
- Minden gyermeknek annyi segítséget nyújtson, amennyi az egyéni fejlesztés során képessé teszi az önálló cselekvésre!
- Új tanulásszervezési eljárásokat alkalmazzon a kompetenciaterületek fejlesztése érdekében!
- A tematikus hetek keretében a környezeti neveléssel összefüggő feladatok megoldását segítse elő!
- Témahét szervezésével dolgozza fel az óvodában ünnepelhető néphagyományokat!
- Szervezzen spontán és irányított tapasztalatokat!
- Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítse hozzá a gyermeket! Teremtsen olyan környezetet a gyermekek számára, amelyben előzetes tapasztalatai, élményei ismeretei érvényesülhetnek, felfedező lehetőség kínálkozik számukra és kreativitásuk is erősödhet!

- Irányítsa úgy a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dolgozók (dajka, pedagógiai asszisztens) munkáját, hogy tevékenységük elősegítse a kiscsoportok párhuzamos fejlődését, valamint az óvónő mikro-csoportos tevékenységének zavartalanságát!
- Interaktív tanulási-tanítási módszerek előtérbe helyezésével, fejlessze a gyermekek személyiségét, úgy hogy vegye figyelembe az életkor és fejlődési sajátosságait.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységeket kínáljon fel!
- A gyermek cselekvéseiben támogassa, az egyéni tanulási utakat, a gyermeki szükségletek és egyéni képesség figyelembevételével.
- Alapozza meg a cselekvéssel történő gondolkodástól a képszerű-szemléletes gondolkodáson át a fogalmi gondolkodás elemeit!
- Közvetve segítse az iskolai beilleszkedést, személyre szabott pozitív értékeléssel a tanulási képességekben differenciált fejlesztésben.
- Közvetítsen pozitív érzelmeket a tanulási folyamatokban a gyermekek felé. Motiválja a gyermekeket az érzelmeik bátor kinyilvánítására. Alapozza meg az interaktív közös együttlétben a helyes szövegértés-szövegalkotás módszereit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépéshez.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Értékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciáló képességnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezet, bevésés és felidézés továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

IV.4. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, társadalmi (emberi, tárgyi) környezet formái, mennyiségi, téri és egyéb viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezettel való ismerkedés során olyan tapasztalatokat szereznek a gyermekek az őket szűkebben körülvevő és a természeti, társadalmi környezetről, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlen, eközben lehetőség nyílik a külvilág matematikai jellegű felfedezésére.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét védelmét is.

Célunk:

- Az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása.
- A tágabb- és szűkebb természeti, társadalmi környezet közvetlen, tapasztalati úton

történő megismerésével elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

- Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek nyújtása azok tevékenységben történő alkalmazása, hogy ismerje fel a gyermek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakuljon, ítéloképessége, fejlődjön tér – sík és mennyiség szemlélete.

Feladatunk a külső világ tevékeny megismerése terén:

- A gyermekek megismertetése azzal a közvetlen természeti és társadalmi környezettel, amelyben élnek. Figyelmük felhívása annak értékeire, szépségére, szeretetére, védelmére.
- A szülőföld, a népi – helyi - családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodai élet minden tevékenységi formájában a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségeinek keresése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat, - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására!
- Törekedjen arra, hogy az tapasztalatszerzés, összefüggések feltárása, az élmények felidézése során minden érzékszerv funkcionáljon! Az egyes témaköröket feldolgozva minél több tapasztalathoz, ismerethez juttassa a gyerekeket!
- Adjon lehetőséget arra, hogy a tapasztalatszerzés lehetőség szerint természetes környezetben történjen séták, kirándulások, helyszíni megfigyelések alkalmával.
- Biztosítson megfelelő eszközöket a természetben való folyamatos tevékenykedtetésre!
- Építsen a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyaira és törekedjen ezek állandó ébrentartására!
- Folyamatos - alkalmi, - csoportos és önálló megfigyelések során juttassa értékes tapasztalatokhoz a gyermekeket a természetben végbemenő folyamatokról, változásokról, összefüggésekről!
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, a problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével!
- A tematikus terv elkészítésekor a feladat meghatározása során vegye figyelembe a témák egymásra épülését, a gyermekek fejlettségének megfelelően az életkor előre haladásával lineárisan bővüljenek, és koncentrikusan mélyüljenek, a gyerekek a régi ismereteiket felidézve, mozgósítva szerezzék az újakat!
- Alakítsa ki az évszaksarkot, ahol tükröződik az évszakra jellemző hangulat!
- A külső világ tevékeny megismeréséhez próbáljon közmondásokat, szólásokat, időjárás mondókákat, nyelvtörőket keresni, melyeket ismertessen meg a gyermekekkel.
- Használja ki a helyi sajátosságokat.
- Használja ki, illetve alkalmazza az internet által elérhető természet-, ismeretterjesztő filmek sokaságát, az óvodában megtalálható diapozitíveket, diafilmeket, szemléltető kártyákat, CD-eket, az Okoskocka eszközesaládot.

Szervezeti forma:

- cselekvéses tanulás,
- spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok

- mozgásos játékok,
- kötött és kötetlen mikro-csoportos,
- kötött frontális,
- munkalapokon való manipulálás,
- feladatlapok megoldása.

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését a környezet megismerése során, környezeti jellegű tapasztalatok során:

- A gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkednek az óvoda közvetlen környezetével.
- Beszélgetés a család tagjairól, képek nézegetése a családról. A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat.
- Ismerkedés a testükkel, nevezzék, mutassák meg másokon, magukon. Ismerkednek azok funkciójával, ápolásával, az orvos gyógyító munkájával.
- Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerkednek a közlekedési eszközökkel, csoportosítják azokat.
- Megfigyelik az évszakok szépségeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Összefüggéseket keresnek az időjárás és az emberek tevékenysége között.
- Ismerkednek a családoknál, illetve nagyüzemi körülmények között tartott házi állatokkal, azok természetes környezetével, gondozásával, hasznával. Ismeretet szereznek a ház körül élő, vadonélő és vadállatokról. Csoportosítják, összehasonlítják az ismert állatokat: életmódját, táplálkozását, környezetét, szaporodását. Házi- ház körül élő, vadon élő állatok.
- Megkeresik és felismerik környezetükben a színeket.
- Szüleik foglalkozása mellett megismerik néhány felnőtt munkáját is, ellátogatnak néhány munkahelyre.
- Megismerkednek néhány középület rendeltetésével. (Polgármesteri Hivatal, Posta, Iskola, Református templom stb.).
- Mondogatják a hónapok neveit, a hét napjait, a napszakokat.
- Megismerik a szülőföld (falu), az itt élő emberek, helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, ápolják azokat. (szólások, közmondások, nyelvtörök, időjárás mondókák stb.)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

(Környezet)

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: ismeri lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Fel tudja sorolni a családtagokat legfiatalabbtól a legöregebbig. Képes a közvetlen környezetben a tájékozódásra.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolja, felismeri az érzékszerveket, tudja funkcióit.
- A gyalogos közlekedés alapvető szabályait ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit és a napszakokat.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és

társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Felismeri, megismeri környezete színeit, valamint sötét és világos változatait.

IV. 4.1 Környezet –és természetvédelemre nevelés

A környezetvédelem a levegő, a víz és a talaj védelméből, valamint a növény- és állatvilág-, a természet - védelméből tevődik össze.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyerekekkel a környező élővilágot és érzékeltesse értelmi szintjüket figyelembe véve a károsító tényezőket!
- Teremtsen alkalmat arra, hogy közvetlen módon találkozhassanak a gyerekek a környezet- és természetvédelemmel! Ennek érdekében alkalmanként és folyamatosan végezzenek kísérleteket, megfigyeléseket a gyerekekkel!
- Tegye lehetővé a gondolkodási képességek hajlékonyságának alakulását, ok - okozati összefüggések felfedezését!
- Segítse elő, hogy a szülők támogassák a gyerekek környezet- és természetvédelem iránti érdeklődésének fenntartását!
- Támaskodjon a gyerekek családi körben szerzett tapasztalataira!
- Alakítson ki helyes szokásokat a gyerekekben a környezet- és természetvédelem érdekében!

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését a környezet és természetvédelemre nevelés során:

- Megfigyelések során megismerik a levegő, a talaj, a víz tulajdonságait.
- Kísérleteznek a levegő, víz, talaj szennyezettségének, a szennyeződések káros hatásainak megértése céljából.
- Aktívan részt vesznek a környezetvédelemben (takarékoskodás a vízzel, nem szemetelnek stb.) - korukhoz és lehetőségeikhez mérten.
- Megismerkednek a környezetükben fellelhető állat- és növényvilággal, azok életfeltételeivel, óvásuk mikéntjével és annak fontosságával. Pl.: gyakorolják az aktív természetvédelmet, a téli madáretetésen keresztül.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- 6 - 7 éves korra érzik és felismerik a környezet- és természetvédelem jelentőségét óvodai és családi környezetükben.
- Képesek ok - okozati összefüggések meglátására, közvetlen tapasztalatok levonására.
- Lehetőségük szerint aktívan közreműködnek a környezet- és természetvédelemben.

IV. 4. 2 A környezet esztétikájára nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Adjon lehetőséget a környezet felfedezésére, annak szépségének észrevételére!
- Jutassa minél több élményhez a gyerekeket, hogy mélyülhessen a természethez való kötődésük!
- Alakítsa ki a gyermeket körülvevő esztétikus óvodai környezetet!
- Legyen modellértékű külső jegyeiben és viselkedésében: saját példamutatása ízlést alakító, formáló, mind a gyermekek, mind a család számára!

- Gyakoroltassa az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását!

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését a környezet esztétikájára nevelés során:

- Részt vesznek az óvodai környezetük formálásában: a csoportszobában, udvaron, kertben. (rendrakás, falevelgyűjtés, fű összeszedése stb.)
- Esztétikus megjelenésekre gondot fordítanak.
- Díszítő jellegű, funkciójú esztétikus tárgyakat, eszközöket ajándékozáshoz, játékhöz készítenek.
- Gyakorolják az esztétikus terítést. (pl. ünnepek alkalmával a hangulathoz illő gyertyával, virággal).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Miután megismerik az őket körülvevő környezet szépségeit, meg tanulják óvni, becsülni azt, és maguk is annak alakítójává válnak.
- Kialakul a gyermekekben a szép, az esztétikus környezet iránti igény.
- Képesek különbséget tenni a szép, kellemes hatású, gondozatlan, rendezetlen, kellemetlen látványt nyújtó környezet között.

IV. 4. 3. Matematikai tapasztalatszerzés

A matematikai tapasztalatszerzés történhet természetes környezetben, ám a matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. Itt a hangsúly a tevékenykedtetésen van. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

Játék és szabadidőben folyamatosan létre jöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére, ha képesek vagyunk az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

A komplex tematikus témafeldolgozások és foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, szélesítsük és mélyítsük a megfigyelések, tapasztalatok körét, rögzítsük a spontán tanultakat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítson a gyermekek számára, ami felkelti érdeklődésüket és természetes helyzetekben teszi lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését!
- Támassza a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire!
- Játékosan fejlessze, játékokra építve valósítsa meg a matematikai képességeik fejlesztését!

Matematikai tevékenységformák tartalma:

Összehasonlítás:

- Tárgyak, személyek, jelenségek közötti minőségi és mennyiségi különbségeket és azonosságokat tárunk fel.
- Kezdetben érzékszerveikkel tapasztalva, majd később szemléletes képszerű szinten is.
- Cselekvéses kifejezési módjai: tárgyak, személyek, jelenségek csoportosítása, osztályozása, sorba állítása, elrendezése.

Szétválogatás:

- Élő és élettelen dolgok minőségi tulajdonságok alapján történő osztályozását végezzük.

Rendezés:

- Mennyiségi tulajdonságok alapján történő sorba állításokat végzünk.

A tevékenységeknek különböző nehézségi fokozatait biztosítjuk. A gyermekek által spontán kezdeményezett szétválogatást vagy sorba rendezést az óvodapedagógus kérésének, vagy más elvárásnak megfelelő nehezebben végrehajtható feladatok követik. Törekszünk arra, hogy az összehasonlításra irányuló kérdések több szempontú elemzésre biztassák a gyermeket.

Számfogalom alapozása, építése:

- Halmazok és mennyiségek létrehozása, összehasonlítása.
- Számosság érzékeltetése, megnevezése. (tő és sorszámolás, páros, páratlan, ugyanannyi, ugyanakkora, egyenlő)
- Globális mennyiségismeret alacsony számkörben.
- Műveletek végzése manipulálással, írásban (bontás, pótlás, kiegészítés, elvevés 4-5 éves korban 6-os, 5-6-7 éves korban, 10-es számkörben)

Relációk térben és síkban:

- Irányok, névutók, jobb- és baloldaliság

Kiterjedések:

- Magasság, hosszúság, szélesség,
- Terület- és térfogatmérés,
- Súlymérés,

Testek és síkmértani formák:

- gömb, téglatest, hasáb, kocka, henger, kúp, gúla,
- kör, körlap, téglalap, négyzetlap négyszög, négyzet, háromszög, ovális,

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére (matematika):

- Tud dolgokat valami szerint összehasonlítani, válogatni, kiegészíteni, sorba rendezni, párosítani.
- Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet manipulálással, illetve írásban 10-es számkörön belül. (bontás, pótlás, csökkentés).
- Tud számolni és megszámolni legalább 20-ig, össze tud hasonlítani mennyiségeket nagyság, szín, forma és számosság szerint.
- A relációkat helyesen használja térben és síkban egyaránt.
- Az óvodáskor végére kialakul a problémamegoldó gondolkodásuk, problémaérzékenységük.
- Az azonosság és különbségek észlelésétől eljutnak az általánosításig, elvonatkoztatásig.
- A mennyiségi és minőségi összefüggéseket felismerik. (több-kevesebb, magas-alacsony stb. fogalompárok)
- Megkülönböztetik az alapvető tér- és síkmértani formákat (gömb-kör, kocka-négyzet, téglatest, téglalap), egyszerű tulajdonságait megnevezik.
- Tudnak térben tájékozódni, helyesen használják az irányokat, helyeket kifejező névutókat.
- A környezet megismerése során, a mindennapi életben használják az alapvető matematikai kifejezéseket.
- Ismerik és alkalmazzák az elemi rajzolási, jelölési technikákat a feladatlapos megoldásoknál.
- Kialakul az életkori sajátosságoknak megfelelően szándékos figyelmük, feladattudatuk, megfelelő munkatempójuk, kitartásuk, a befejezésre való törekvés igénye.

IV.5. Verselés – mesélés

A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás a kisgyermek mentális-higiénéjének elmaradhatatlan eleme és az anyanyelvi nevelés fontos eszköze, az óvodai élet mindennapjait megszépítő élmény, az egybehangolódás (együvé tartozás) eszköze, a társas érzelmek játékos megnyilvánulási formája, az anyanyelv eszközeivel. Kultúránk a néphagyományokon nyugszik. Az ember a természettel szoros kapcsolatban volt, így egész életét végig kísérték a természeti jelenségekhez, ünnepi szokásokhoz, a mindennapi élet rítusaihoz kapcsolódó rigmusok, csúfolók, közmondások, mondókák, mesék, mondák, történetek. Ezeket a szájhagyomány tartotta fenn és élte tovább.

Ennek a kultúrának az ápolása, közvetítése egyik legfontosabb feladatunk.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A népmesék, népi mondókák morális tanítások őrzői, amelyek megfelelő időben elmondva, átélve beépülnek a személyiségbe, tudat alatt a helyes irányba alakítják a lelket.

A mesék értéktartományának (morális üzenetek) átélésével segítjük a személyiség alakulását.

A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges megfelelő viselkedésformákat.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, belső képvilágot jelenít meg és a belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élmény feldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célunk:

- Megismertetni a gyermekeket a gyermekirodalom életkori sajátosságoknak megfelelő népköltészeti, művészi alkotásaival.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltése, az irodalom szeretetének megalapozása.
- A mesével, verssel, mondókázással az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

Feladataink:

- A mesékkel az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének formálásának megalapozása, a mesetudat kialakítása, az erkölcsi érzék, pozitív személyiségjegyek fejlesztése.
- A gyermek önkifejezésének fejlesztése a saját vers- és mese létrehozása által és annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálásával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érzelmi biztonságát teremtsen meg játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókázással, höcögtetőkkel, dúdolókkal, versekkel, érzéki- érzelmi élmények nyújtásával!
- Többségében a magyar népi kultúra gyöngyszemeit, népmesét, mondákat, regéket, népi természet mondókákat, rigmusokat, szólásokat, közmondásokat stb. alkalmazza! Vegye figyelembe az életkori sajátosságokat! Fontos a klasszikus és kortárs irodalmi művek (versek, mesék) alkalmazása!
- Alkalmazza a „Nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív program mesefeldolgozásának sajátosságait!

- A magyar anyanyelv gazdagságának megismertetése érdekében a mindennapos nyelvi kommunikációja során használja azokat a népi szólásokat, közmondásokat, névcsőfolókat, tulajdonságcsőfolókat, stb. amik egy – egy élethelyzetre, egy – egy gyermekre illik. Ezzel színesítve nyelvi kifejező készségüket, megéreztetve a magyar nyelv sokszínűségét, humorát!
- A naponta hallott mesével, verssel, dramatizálással, bábozással, és az ezeket előkészítő játékokkal fejlessze a gyermek cselekvő, megismerő, metakommunikációs képességét és a társas kapcsolatokat, hozzájárulva ezzel a gyermek személyiségfejlődéséhez, iskolaérettségének eléréséhez!
- Az élményt adó kezdeményezéseivel, hangjával, arcjátékával, gesztusaival élményszerűen fejezze ki a mese, vers hangulatát, tartalmát, érzelmi fordulatait!
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stiliztikai eszközeinek kihasználásával fejlessze a gyermeki beszéd-kommunikációt!
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszereket változatosan alkalmazza! (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok stb.)
- Fejlessze a beszédészlelést/megértést/reprodukciót! (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése)
- Kifejező beszédre, az élmények befogadására, s átadni akarására nevelje a gyermekeket!
- Segítse elő a belső képteremtés képességét, oldja fel a gyermekek szorongásait!
- Emberi kapcsolatokra építsen, s ez által erkölcsi érzelmeket fejlesszen!
- Fejlessze a gyermek kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, hangsúlyozását, beszédritmusát, bővítsen szókincsét!
- Szélesítse a gyermek látókörét, fejlessze értelmi képességeit, különösen emlékezetét, képzeletét!
- Ébresszen kedvet, hogy a gyermekek maguk is meséljenek ismert meserészleteket, maguk is találjanak ki mesét, verseljenek, bábozzanak, dramatizáljanak!
- Részesítse előnyben az erkölcsi tartalmakat hordozó meséket!
- Alkalmi versekkel, mesékkel, bábozással, dramatizálással tegye hangulatosabbá, emlékezetesebbé az ünnepeket!
- Adjon lehetőséget a halandzsázásra, improvizálásra!
- Hallgassa meg az otthonról hozott mondókákat, verseket, meséket!
- Győzze meg a szülőket a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mesemondás jelentőségéről! Tudatosítsa, ez nem pótolható a TV, a videó-filmek, hanglemezek, magnókazetták meséivel!
- Nézegessen közösen mesés- és képeskönyveket, életkornak, érdeklődésüknek megfelelő ismeretterjesztő könyveket, nevelje a gyermekeket a könyv megbecsülésére, alapozza meg a majdani olvasás szeretetét!
- Vegyen részt az óvodai ünnepek, jeles napok során megrendezésre kerülő mesefeldolgozások, bábelőadási szervezésében, megvalósításában.
- Alapozza meg a majdani alapfokú művészeti oktatásba való belépést! (drámajáték)
- Ne erőltesse a gyermekek szerepeltetését, de tegye lehetővé a belülről fakadó önkéntes verselési, mesélési, bábozási, dramatizálási, azaz szereplési vágyát!

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését:

- Minden nap mesélnek, mondókáznak és verseket mondogatnak.
- Ritmikus, játékos mozdulatokkal kísérik a mondókákat.
- Önállóan mondanak verset, mesét.

- Játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- A mesék egyes részleteit – verses, dalos részleteket – együtt mondják óvónőjükkel, később a mese, legjellemzőbb részleteit, végül az egész mesét megpróbálják maguk is felidézni.
- A gyermek bábjátéka, dramatikus játéka - ismert mese bábos, dramatikus megjelenítése, többszöri óvónői minta után.
- Próbálják maguk is befejezni a megkezdett mesét.
- A mesék szereplőit, jeleneteit rajzaikban is megjelenítik.
- Mesekönyvek nézegetnek, egyedül vagy társsal, mímelik az olvasást.
- Meshallgatás, bábozás, dramatizálás közben beleélik magukat a szereplők helyzetébe, átélnek érzéseiket, együtt éreznek velük.
- Drámajáték- szerepazonosulás, metakommunikációs játékok.

Az irodalmi élmény feldolgozása

- A dramatizálás és bábozás a cselekménnyel való mélyebb azonosulást, segítjük a szereplő érzelmeinek átéreztetésével, hasonló körülmények rögtönzésével, az érzelmek különböző kifejezésével, utánzó, azonosuló mimetikus és szituációs játékokkal.
- Óvodánkban ezzel készítjük elő az alapfokú művészeti iskola- dráma tagozatára az érdeklődő gyermekeket.

A „Nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív program vers, mese, dramatikus játék mesefeldolgozásának rendszerét 2017-től beépítettük a mindennapi nevelő – fejlesztő munkánkba.

Sajátos tartalmi:

- minden nap van mese,
- közmondások alkalmazása, mely kiemeli a mese erkölcsi mondanivalóját,
- minden mese bevezetésekor a dramatikus játékok alkalmazása,
- általában elkészül a feldolgozandó mese gyermekek által elkészített mesekönyve is,
- az óvodapedagógusok báboznak, dramatizálnak,
- alkalmanként a mesedramatizálás bemutatásra kerül más csoportoknak,

Módszerek:

- kéthetes mesefeldolgozás, (két héten keresztül hallja a gyermek a közmondást, illetve a magyar népdalt, gyermekdalt, ami a magyar népmeséhez kapcsolódik)
- minden gyermek részvétele a mesetevékenységben, indirekt irányítás segítségével,
- meseszignált alkalmazunk, hangulat teremtés változatos módszerekkel

Szervezett tanulás formái és munkaformái:

- közvetve kötelező, frontális,

Eszközök: (melyek az éves költségvetés mértékéig kerülnek beszerzésre)

- hívóképek,
- zenei betétek,
- különleges effektek, hangok,
- dramatikus játékhöz inspiráló eszközök,
- mesés könyvek, saját készítésű mesekönyv,
- gyertya,
- különböző típusú bábok

- új meséhez szükséges kellékeknek megfelelő „kincses láda, tarisznya, stb.”

A felhasznált irodalmi anyag kiválasztásának szempontjai:

- Fontos, hogy csak nyelvilag tiszta (értékes) mesét, versanyagot és elbeszélést halljanak a gyermekek. Erre alkalmasak a népi mondókák, népmesék, klasszikus és kortárs irodalmi művek.
- A fordításirodalom csak másodlagos szerepet töltsön be.
- Az irodalmi nevelés szorosan összefonódik a zenével, énekkel és a mozgásos játékokkal, melyekben elsődleges a ritmus és a hangzás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Figyelmesen, csendben végig hallgatja a mesét, viselkedésén, tekintetén látszanak a mese átélésének, belső képzeleti képek készítésének jelei. Azonosul a mese szereplőivel.
- Várja, kéri a mesemondást, maga is segít a mesehallgatás feltételeinek kialakításában.
- Önálló mese- és versmondásra, dramatizálásra, bábozásra is vállalkozik.
- A könyvekben a képekről felismeri a kedvenc meséiket.
- Vigyáz a könyvekre.

IV.6 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene, az ének, a ritmikus mozgás úgy kell a gyermek lelkének, mint a levegő. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése és hallgatása, a gyermek- néptáncok, régi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segíti. Az óvodai ének-zenei nevelés megalapozza, elősegíti a zenei és mozgás anyanyelv kialakulását.

Célunk:

- Magyar zenei kultúránk megőrzése, továbbfejlesztése, átadása.
- Az óvodáskorú gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a zenei anyanyelv megalapozása többek között azzal, hogy óvodánkban minden nap hallanak éneklést gyermekeink.
- A gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának formálása.
- A népi hagyományok, gyermektáncok megismertetésével, ápolásával a nemzeti identitástudat kialakítása.

Feladatunk a zenei nevelés terén:

- Törekvés arra, hogy közös énekléssel, zenéléssel a felnőtt minta spontán utánzásával a zene, a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé váljon.
- Az óvodai zenei élmények, a gyermekek zenei érdeklődésének, megalapozása, a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése, hogy ez alapot adjon a zenei műveltségük továbbfejlesztésére a művészeti iskolában.
- Mozgáskultúrájuk, zenei alkotókedvük fejlesztése, az együttléklés örömeivel érzelmeik gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit. Ehhez elengedhetetlen a nyugodt, biztonságot jelentő derűs légkör!
- Ölbeli játékokkal segítse elő a személyes kontaktus megteremtését, a gyermekek szocializációját!
- A felhasznált zenei anyagot igényesen, az életkornak és a képességszintnek megfelelően válogassa, segítse a népi hagyományok megismerését tovább élését!
- Törekedjen arra, hogy más táji monográfiai gyűjteményből, a hajdúsági gyermekjátékok, illetve Bakoss Lajos földesi gyűjteményéből (a községi könyvtárban megtalálható) is válogasson.
- Fejlessze az énekes népi játékokkal és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal a gyermek zenei képességeit (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitását.

A zenei készségfejlesztés területei:

- metrum érzék, ritmusérzék, dinamikai érzék,
- hangmagasság, dallamérzék, hangszínérzék,
- belső hallás,
- hangképzés,
- zenei memória,
- zenei improvizációs készség,
- érzelmek, hangulatok kifejezése a zenében,
- mozgáskultúra,
- Az óvodapedagógus minden nap énekeljen a gyermekeknek!
- A készségfejlesztést változatos módszerekkel, módon, szervezeti formában, a gyermekek aktív részt vételére támaszkodva szervezze meg!
- Ösztönözzön a zenei kreativitás fejlesztésére, mozgás rögtönzésére, mondóka, vers eléneklésére, improvizálásra!
- Keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek a zenei élmény befogadására. Zenehallgatási készség kialakítása. A zenehallgatáskor érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjen meg a zenei anyagban a hangszeres népzene, (Kolompos, Tükrös, Ghymes, a debreceni Szeredás, Bárándi Citera népzenei együttesek stb.) a rokon- más népek dalai - a nemzetiséghez tartozó gyerekek dalai, valamint a klasszikus műzene is. Adjon lehetőséget az igényes kortárs művészeti alkotások megismerésére is (Gryllus Vilmos, Halász Judit, Kaláka együttes stb. dalai)!
- Alakítsa ki az óvodapedagógus a csoportszobában a zenei sarkot, ahol készségfejlesztéshez és a zenei tevékenységekhez szükséges eszközök (hangszerek, kellékek) megtalálhatóak!
- Formálja a gyermekek mozgásanyanyelvét. Ismertesse meg a magyar néptánc egyszerű motívumait, tánclépéseit, amik a gyermektánc alapjai: (járás, dobogó járás, sarokemelgetés, sarokkoppantás, oldalzáró lépés, egyes, tovahaladó csárdás, dobbantás, forgás, rugózás, guggolás, oldalfordulás, szökdelések stb.)
- Törekedjen esztétikus, egyöntetű mozgásra, változatos térformákra, (kör, kettős kör, félkör, iglice járás, ki- be tekeredés, kapuzás több változata stb.) páros fogásmódokra (kétkezes mély-, kétkezes magas tartás, elől keresztezett kézfogás, egykezes keresztkezfogás, egy, illetve kétkezes kaputartás, stb.)
- Fejlessze mozgáskultúrájukat!
- Figyeltesse meg a környezet hangjait! (csend, óvodai ritmushangszerek, egymás hangja).
- Ismertesse meg a dalos játékok és a dalokhoz kapcsolódó változatos játékformákat!

Az óvodai gyermek néptánc nevelés, gyermek néptánc kultúra, tánckultúra fejlesztése:

Fontosnak tartjuk a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását. A Szélrózsa Hagyományőrző Egyesülettel aktív a kapcsolatunk. Jeles napjainkon, témanapjainkon bevonjuk őket programjainkba. A táncsoport helyi fellépéseire, műsoraira igyekszünk a szülőkkel együtt elmenni. Megismertetjük a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, és jelképeit, számos népi játékot, népmesét, népdalt, mondókát és találós kérdést.

Az óvodai gyermeknéptánc nevelés eszközei:

- népi mondókák, dalos játékok, népi gyermekjátékok,
- találós kérdések, nyelvtörők,
- népmesék, népdalok, népzenei felvételek,
- ritmus hangszerek,
- alap tánclépések, néptánc motívumok, térformák elemei,
- drámajáték elemei,

A fejlesztés területei:

- zenei hallásfejlesztés,
- ritmusérzék fejlesztés,
- mozgáskultúra fejlesztés,
- beszédfejlesztés,

Tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését:

- A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.
- Kötetlen vagy kötött formában szervezett zenei tevékenységek az aktuális feladat megvalósításától és életkori sajátosságoktól függően.
- Az óvodapedagógussal játszott ölbeli játékok (arc, kéz, ujj, lovagoltató játékok, simogató, tapsoltató, höcögtető játékok), bensőséges kapcsolatot teremtenek a felnőtt és a gyermekek között, erősítik a kicsik biztonságérzetét, érzelmileg gazdagítják őket.
- Népi mondókák, csúfolók, népi énekes játékok játszása a hozzájuk kapcsolódó mozgással.
- Hangszerekkel való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkornak megfelelő szinten örömmel énekel, mondókázik, játszik népi gyermekjátékokat, dalos játékokat, mozgásos eszközös játékokat.
- Tud élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Képes a tempótartásra.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat. (magas – mély, gyors – lassú, halk – hangos)
- Képes az egyenletes lüktetés és ritmus változatos érzékeltetésére. (pl. mozgással, ritmushangszerekkel is.)
- Formálódik mozgáskultúrája.
- Megismerkedik népi hagyományainkkal, élvezzi a gyermektáncok tér- forma alakításait, lépéseit.

IV.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, a kézimunka – mint az ábrázolás különböző fajtái – a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés, fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre, az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Óvodánk esztétikai képének, külső megjelenésének kialakításánál törekszünk a természetes anyagok használatára, (a gyékény, vesszőkosarak, tárolóedények), a hagyományos, népies motívumkincsű textíliák, díszítőelemek előtérbe helyezésére.

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, tárgyi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottságuk képi gondolkodásuk fejlesztése
- Esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása, az egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően, képességükhöz igazodva.
- A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás formálása.

Feladatunk a vizuális nevelés terén:

- A vizuális tevékenység iránti érdeklődés felkeltése. A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása.
- A 3–6–7 éves korban tervezhető alkotó – alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg a feltételeket a gyermek képi-, plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez!
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek számára minél több természetes eredetű anyagot, termést, növényi részt biztosítson a vizuális kifejezési módok minél szélesebb megismertetéséhez!
- Ismertesse meg a gyermekekkel a régi hagyományos népi kézműves technikák alapjait (éves költségvetésünk függvényében a szükséges anyagokat biztosítja: pl. agyag, nemez, bőr, fonal, textil, gyékény, stb.)
- Differenciálva, átgondolva szervezze meg a tevékenységeket!
- Gazdagítsa a gyermek belső képi világát a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- Ösztönözze a gyermeki ábrázolást alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával!
- Keltse fel a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát!
- Helyezze el hozzáférhető és biztonságos módon a gyermekek által használt eszközöket!
- Mutassa be az egyes technikához kapcsolódó munkafogások, megoldások, eszközök használatát, ösztönözze a gyermekeket a gyakorlására!
- Biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, a saját formanyelv, az alkotó – alakító önkifejezés fejlődésének segítését!
- Alapozza meg az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyságot.

- Juttassa a gyermeket az alkotás öröméhez, fejlessze finommotorikáját!
- Teremtse meg a szabadidős, illetve kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit a minden gyermek fejlődését belülről serkentő motiválást!
- Látogasson el a gyermekekkel a Karácsony Sándor Közösségi Ház által szervezett képzőművészeti és egyéb kiállításokra, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése, finomítása, az ilyenkor illő magatartásformák megszilárdítása érdekében!
- Séták során hívja fel a gyermekek figyelmét a községünkben még megtalálható régi parasztházak szépségére, népi építészetünk értékeire!
- Ismertesse meg a gyermekekkel községünk köztéri szobrait, alkotásait!
- Látogasson el a gyermekekkel a református templomba, hogy belülről is megcsodálhassák annak famennyezetét, szószékét, az épület belső egységeit!
- Biztosítson állandó lehetőséget a vizuális tevékenységre, különböző technikák felhasználásával! (mintázás, rajzolás, festés, papírmunkák, kézimunkák)
- Differenciáljon a gyermekek életkorának, egyéni képességeinek, valamint a munkaformának megfelelően!
- Segítse tanácsaival a szülőket, hogy otthon is adjanak a gyermeküknek lehetőséget az ábrázolásra, s a kész alkotásokat őrizték, becsüljék meg, örüljenek neki!

Tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését:

- Megismerkednek a gyerekek az ábrázolás anyagaival, eszközeivel. Feldolgozás során a gyermekek élményeihez kapcsolódó témák kerülnek előtérbe.
- A képalakítás, firkálgatás, rajzolgatás, festés, a gyermek kedve, érdeklődése szerint, képzeteik, emlékképeik, megfigyeléseik képzeletük nyomán történjen.
- Közös játékaikhoz, a különböző tevékenységekhez, dramatizáláshoz, bábozáshoz, társaik, szülei megajándékozásához, környezetük szebbé tételéhez, játékeszközök, tárgyak, kellékek készítéséhez, munkájukkal járuljanak hozzá.
- A gyermekek megismernek minél többféle technikát: rajzolás, festés, nyírás, tépés, hajtogatás, konstruálás, ragasztás, plasztikai formálás, szövés, applikáció, viaszkaré, papírbatik, lenyomat, kasírozás stb.
- Alkotás közben felfedezik a színek keveredését, az új színeket, színárnyalatokat megfigyelik, majd alkalmazzák azokat.
- Nagy méretben is (egyénilag és csoportosan is), a földre, homokba stb, különböző fajtájú papírra.
- Ismerkednek a tárgyak formáival, alakzataival.
- Tapasztalat szerzés a formák egymáshoz rendelésének lehetőségeiről – soralkotás, ritmusképzés stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Színismerete megalapozott, színhasználata változatos.
- Biztonsággal használja az ábrázolás eszközeit.
- Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megold.
- Élményeik megjelenítésében, képalkotásban változatos technikát alkalmaz.
- Emberábrázolása arányos, a testséma részletei jelentkezők.

IV.8. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek

kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket változatos örömteli gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni, ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül, - különösen az erő és az állóképesség - fejlődésére, melyek kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában is. Felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A mozgásos tevékenységekre az egészségfejlesztő testmozgásra az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Lehetőség szerint megszervezzük a fejlesztő testnevelést kiváltó mozgástevékenységeket, tekintettel arra, hogy ehhez jelenleg szakembert nem tudunk biztosítani - a különböző problémával küzdő (lúdtalp, hanyag tartás stb.) gyermekek részére. Törekszünk olyan pályázatokban részt venni, amelyek megvalósítása a gyermekek mozgásfejlesztését elősegítik. Élő kapcsolatot ápolunk a Földes Községi Sportegyesülettel.

Célunk:

A testi képességek: kondicionális, koordinációs, mozgékony, hajlékony fejlesztésével, harmonikus mozgású, jó állóképességű, jó mozgáskultúrájú, egészséges, mozgást szerető személyiség kialakítása.

Feladatunk a mozgásfejlesztés terén:

- Az óvodáskorú gyermek testi fejlődésének harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének segítése.
- A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek testtudatának, a másik észlelésének, az önfegyelem – alkalmazkodás – kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- Lehetőségek teremtése a természetes mozgásigény fenntartására, a mozgásigény kielégítésére.
- A mozgás megszerettetése, a mozgásszint fejlesztése.
- A mozgásformák megnevezésével a konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek napirendjét úgy szervezze meg, hogy minden nap biztosítson számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységhez!
- Szervezze meg a gyermekeknek a mindennapos mozgást!
- Alkalmazza a lábboltozat erősítő és tartásjavító tornát!

- A szabályok megtanítása mellett pozitív megerősítéssel, értékeléssel motiválja a gyermekeket a mozgás örömére!
- Az eszközök, tevékenységek kiválasztásánál és a gyakorlat végzésénél vegye figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét!
- A mozgáskotta elemeit építse be a foglalkozásokba.
- A mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével differenciáltan adjon lehetőséget a mozgás és a mozgásigény kielégítésére.
- Ösztönözzön a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Sok gyakorlási lehetőség biztosításával bővítse a mozgástapasztatásokat a testi képességek - fizikai erőnlét és mozgáskultúra fejlesztése érdekében.
- Biztosítsa a gyermeki szervezet általános, sokoldalú fejlesztésével a testi erő fejlődését, az összes szerv, szervrendszer funkcionális tulajdonságainak javítását, az alsó és felső végtagok, a törzs-izomzat sokoldalú és arányos erősítését.
- Fejlessze a motoros képességeket: a mozgásgyorsaság, reakciógyorsaság érzékelése, egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyaság és a test általános erejének, állóképességének növelését.
- Alakítsa a mozgásműveltséget:
 - mozgásjártasságok, mozgásképessegek kialakítása,
 - a mozgásos cselekvések elsajátítása és szép kivitelezése.

Tevékenységek, amik biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését

Szabad, spontán mozgások:

- Természetes és egyéb mozgások: függeszkedések, mászások, gurulások, járások, futások, bújócskák, labdajátékok stb.
- Mozgások népi játékok: ugróiskola, szembekötősdí, különböző ügyességi és erőösszemérő játékok stb.

Szervezett mozgások:

- Mindennapos mozgás: játékos formában eszközzel vagy eszköz nélkül. Amíg az időjárás megengedi kinn az udvaron!
- Nagymozgás: természetes emberi mozgások, járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, emelések, egyensúlyozások, eszközzel végezhető gyakorlatok, mozgásos játékok.
- Séták, kirándulások (évente 1 alkalommal a nagycsoportosok debreceni kirándulásának forrása a költségvetés, egyéb alkalmakkal: szülők támogatásával, pályázati forrásból), sportprogramok

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szeret mozogni, ügyes, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tud ütemtartással járni, futni.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Egyensúlyérzéke stabil, nagymozgása, finommozgása, összerendezett mozgása kialakult.
- Betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Csoportszervezés:

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok – a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztásának – figyelembevételével. Elsősorban homogén, vagy részben heterogén csoportok (egymáshoz közeli korosztály 2,5-3-4-5, 5-6-7 évesek) kialakítására törekszünk, de teljesen heterogén csoport kialakítása is előfordulhat a gyermekek számától, életkorától függően.

Az iskolakészültség minél zökkenő mentesebb elérését elősegítik a homogén, vagy részben heterogén csoportszervezési formák. Az életkor mellett figyelünk a nemek egészséges arányára, illetve szakmai mérlegelés után a szülői igények esetleges figyelembevételére.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje az óvodába lépéstől, az iskolába lépésig.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük: Katica, Süni, Méhecske, Pillangó, Csigabiga, Napocska.

Hetirend, Napirend:

Óvodánk reggel 6³⁰ órától 17 óráig fogadja a gyermekeket.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

- A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A napirendet és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez, a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez rugalmasan alkalmazkodva történik.

Hetirend:

- A hetirend napokhoz kötött tevékenységeket jelent. A tevékenységek egy-egy tematikus terv környezeti témája köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények, komplex feldolgozásának rendszerét alkotják, melyek segítik a gyermekek eligazodását térben és időben.

Napirend:

- Elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk, szem előtt tartva a tevékenységek közötti harmonikus arányokat.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi a kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával – ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.
- Napirendünk folyamatos (folyamatos tízóraizás minden csoportban) és rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre,

elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék.

- A napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezéséhez, szervezéséhez.
- Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, következetes óvodapedagógusi attitűd szükséges.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységeket az óvodapedagógusok irányítják.

A szeptember 1-től, június második hetéig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai, társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus Befogadási időszak:

- 2,5 – 4 éves korú gyermekeknél: 8 hét illetve a 2,5 év betöltése után évközben is folyamatosan
- 4 – 5 éves korú gyermekeknél: 4 hét
- 5 – 6 – 7 éves korú gyermekeknél: 2 hét

Mivel a nevelési év nem zárul le június második hetével, ezért a nyári időszakra (június harmadik hetétől, augusztus 31.-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál.

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél is lehetőséget biztosít a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

Tevékenységi formák szervezési jellemzői:

A pedagógiai program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban is megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül. Az óvoda gyermekek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását.

A gyermek idegrendszeri fejlődése lehetővé teszi, hogy az óvodapedagógus által biztosított, a fejlődéshez szükséges tudatos és tervszerű, differenciált kötött tevékenykedtetés is megvalósuljon. Ezek a tevékenységi formák megkívánják az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát és ehhez igazítva tudatosan, differenciáltan előre tudjon tervezni.

Előtérbe helyezzük 2,5-4 éves korban a kötetlen, majd a kötött mikro-csoportos foglalkoztatási formát, mely elősegíti az egyéni fejlesztést, felzárkóztatást és a tehetséggondozást is, majd fokozatosan az 5-6-7 éves korú gyermekeknél a kötött frontális foglalkoztatási formát, mely szintén lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére.

A tevékenységek gyakorisága:

• irányított mozgásos tevékenység	heti 1 alkalom
• egészségfejlesztő testmozgás	naponta
• ének-zene, énekes játék, gyermektánc,	heti 1 alkalom, naponta spontánul,

- verselés, mesélés, naponta
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka heti 1 téma 1 nap (alkalmanként több napon keresztül)
- külső világ tevékeny megismerése, heti 1 téma több napon keresztül

A tevékenységek időtartama, tanulási időkerete:

- 2,5 – 4 éves korú gyermekeknél: időtartam 5-15 perc
 4 – 5 éves korú gyermekeknél: 20-25 perc
 5 – 6 – 7 éves korú gyermekeknél: 30-35 perc

A tevékenységek szervezeti formái:

- Spontán tevékenységek.
- Spontán tevékenységek az óvodapedagógus bekapcsolódásával (játék, szabadidős tevékenységek, munka).
- Szervezett tevékenység, ahol az óvodapedagógus a gyermek aktivitására épít (frontális és mikro-csoportos formában szervezett, kötött és kötetlen foglalkozások, kirándulások).
- Részképesség fejlesztés (egyéni és mikro-csoportos formában).

	Frontális	Mikro-csoportos	Egyéni
Kötött	<ul style="list-style-type: none"> • Irányított mozgásos tevékenység • Egészségfejlesztő testmozgás • Verselés, mesélés • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • A külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> - természeti, társadalmi, tárgyi környezet - matematikai tevékenységek 	<ul style="list-style-type: none"> • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (képességfejlesztés) • A külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> - természeti, társadalmi, tárgyi környezet - matematikai tevékenységek • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • Részképességek fejlesztése 	Részképességek fejlesztése
Kötetlen	<ul style="list-style-type: none"> • Verselés, mesélés 	<ul style="list-style-type: none"> • Verselés, mesélés • A külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> • természeti, társadalmi, tárgyi környezet, • matematikai tevékenységek 	

		<ul style="list-style-type: none">• Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka• Részképességek fejlesztése	
--	--	--	--

V.2. Az óvoda dokumentumai

V.2.2. A pedagógiai tervezés dokumentumai

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

- Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Kállay László Óvoda Földes Pedagógiai Programja
- Éves munkaterv
- Munkaközösségi éves tervek
- A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi tervei (csoportnapló)
- Egyéni fejlődés, egyéni fejlesztés dokumentumai (Fejlődési napló)
- Felvételi – mulasztási napló

V.2.2.1. Csoportokban folyó nevelőmunka írásbeli dokumentumai

a, Csoportnapló

Tartalmazza:

- **Az adott gyermekcsoport adatait:**
 - gyermekek névsorát, születési dátumát, jelét
 - kor szerinti megoszlást
 - a tankötelesek névsorát
 - egyéb statisztikai, nyilvántartási adatokat
 - egészségügyi szűrések nyilvántartását
- **A gyermekcsoport szokás- és szabályrendszerét:**

Ezen belül:

 - a napirendet,
 - hetirendet, a beszoktatási időszakra és a nevelési évre,
 - az együttélés szabályait a csoportban.
- **A csoport beszoktatási és éves nevelési tervét:**
 - a nevelési területek céljait
 - feladatait az adott korcsoportra lebontva

Időkeret 1 év
Értékelése: félévente
- **Eseménytervet, szervezési feladatokat:**

Ezen belül:

 - a jeles napokat, ünnepeket, az óvoda-család közös tevékenységeit
 - a nevelőmunkával kapcsolatosan szervezett eseményeket
 - szervezési feladatokat

Időkeret: 1 hónap.
- **Tevékenységi terveket**

Ezen belül:

 - a témahét címét, témáját, feldolgozandó anyagát,
 - fejlesztési feladatokat, attitűdöt, differenciálást
 - a külső világ tevékeny megismerése,
 - a verselés, mesélés,
 - ének zene, énekes játék, gyermektánc,
 - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
 - mozgás,
 - játék,
 - egészséges életmód alakítása,

- érzelmi erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- munka jellegű tevékenységek nevelési területeken.

Időkeret 2 hét, illetve akár több hét is témától, időszaktól függően

Értékelve: témahét végén (reflexió), félévente, évente

- **A hivatalos látogatásokkal kapcsolatos feljegyzéseket**
- **A szülői értekezletekkel kapcsolatos feljegyzéseket**
- **A balesetvédelemmel kapcsolatos szabályokat**
- **Az egyéni mérések csoportszintű összesítő adatait**
- **Feljegyzéseket a csoport életéről, egyéb eseményekről**

b. Fejlődési napló

Tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a családlátogatás tapasztalatait
- a befogadás tapasztalatait,
- az óvónő megfigyeléseinek, méréseinek eredményét a gyermek testalkatáról, mozgásfejlettségéről, érzelmi – akarati életéről, társas kapcsolatáról, értelmi fejlettségéről (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) beszédfejlettségéről, a gyermek készségeiről, képességeiről,
- a mérések dokumentumait (mérőlapok) eredményeit,
- egyéni fejlesztési tervet, mely tartalmazza az értékelést is,
- a szülői tájékoztatások rendszerét,
- a fejlődés eredményét óvodáskor végére,
- a vizsgálatkérő dokumentumokat,
- szakértői véleményt,
- SNI-s gyermek esetében az SNI Egyéni fejlesztési tervet,
- egészségügyi vizsgálatok eredményeit, melyet a szülő hoz be.

A feljegyzések folyamatosak, szükségszerűek. A tapasztalatok számbavétele tervezési, értékelési ciklusonként történik.

- A gyermekek értékelése közös alapelvek és követelmények, illetve pedagógiai értékelési rendszer szerint folyik.
- Az intézményünkben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, a gyermeki teljesítményeket dokumentáljuk, elemezzük és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsoljuk, egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely a Fejlődési naplóban nyomon követhető.
- A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk a szülőknek/gondviselőnek és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek.
- Az egyes gyermekek személyes és szociális készségeit, képességeit vizsgálatra alkalmas módszerekkel, eszközökkel, technikákkal ismerjük meg.

Felvételi és mulasztási napló

Tartalmazza:

- a gyermekek személyi adatait,
- felvétel és beíratás időpontját,

- a hiányzások számát,
- a szülők elérhetőségét,
- a megjegyzés rovatban a kitöltési útmutató szerint a gyermekre vonatkozó információkat.

V.2.3. Az egyéni fejlesztés és nyomon követés dokumentálásának folyamata

A gyermek egyéni fejlesztésének tervezése, értékelése:

A gyerekeket az óvodába lépéstől az iskolába lépésig folyamatosan megfigyeljük, és saját kidolgozott mérőeszközzel, felmérő lapokkal tájékozódunk fejlettségi szintjük alakulásáról. Így tudjuk elemezni, értékelni óvodai nevelésünk eredményességét (pedagógiai hozzáadott érték), kiemelni a fejlesztendő területeket egyéni és óvodai szinten. Dokumentálás az Egyéni fejlődési naplóban.

Folyamata:

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok családlátogatás alkalmával anamnézist készítenek gyermekekről, a szülők elmondása alapján.

2,5 – 4 éves korban az újonnan bekerülő gyermekekről a befogadás tapasztalatait november hónapban, a megfigyeléseket április – május hónapban a fejlődési naplóban rögzítik.

4 – 5 éves korban szeptember - október hónapban rögzítik a megfigyelések tapasztalatait a fejlődési naplóban.

A képességek mérését április – május hónapban végzik, a kidolgozott felmérőlapok segítségével, melyek eredményét és a megfigyelések tapasztalatait rögzítik a gyermek egyéni fejlődési naplójában, a mérések összesítését a csoportnaplóban.

5 – 6 éves korban szeptember – október hónapban a kidolgozott felmérőlap alapján mérnek, melynek eredményeit és a megfigyelések tapasztalatait rögzítik a gyermek fejlődési naplójában, a mérések összesítését a csoportnaplóban. Ez a mérés egyben az iskolakészültségi vizsgálat is. Április – május hónapban a kidolgozott felmérőlappal mérnek, ezek eredményeit és a megfigyelések tapasztalatait rögzítik a gyermek fejlődési naplójában, a mérések összesítését a csoportnaplóban.

6 – 7 éves korban, az évet ismétlő gyermekeknél a fenti szabályok szerint mérnek.

A fenti folyamatot (megfigyelések, mérések, egyéni fejlesztési feladatok) a gyerekek fejlődési naplójában rögzítik. Minden gyermek értékelése, megfigyelése, mérése után elkészítik az óvodapedagógusok az egyéni fejlesztési tervet és a következő időszak tervezése előtt röviden összefoglalják a fejlesztés eredményét.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítésének folyamata:

Az óvodapedagógusok

2,5 – 4 éves korú gyermekeknél a beszoktatás tapasztalatai alapján és az anamnézis elkészítését követően februárban írják a fejlesztési tervet, amit május végén értékelnek. A *HHH gyermekeknél* a beszoktatás után, januárban írnak fejlesztési tervet, márciusban értékelnek, majd újabb fejlesztési tervet írnak, amit május végén értékelnek.

4 – 5 éves korú gyermekeknél, októberben fejlesztési tervet készítenek, amit februárban értékelnek. Februártól májusig fejlesztési tervet készítenek, amit május végén értékelnek. A *HHH gyermekeknél* októberben fejlesztési tervet készítenek, januárban értékelnek, fejlesztési tervet készítenek márciusig. Márciusban értékelnek, majd fejlesztési tervet készítenek, amit május végén értékelnek.

5 – 6 éves korú gyermekeknél, októberben fejlesztési tervet készítenek, amit februárban értékelnek. Februártól májusig fejlesztési tervet készítenek, amit május végén értékelnek. A *HHH gyermekeknél* októberben fejlesztési tervet készítenek, januárban értékelnek, fejlesztési tervet készítenek márciusig. Márciusban értékelnek, majd fejlesztési tervet készítenek, amit május végén értékelnek.

6 – 7 éves korú évismétlő gyermekeknél a fejlesztési terv készítésének folyamata megegyezik az 5 – 6 éves korú gyermekekével.

A megfigyelési, mérési eredmények függvényében az óvodapedagógusok jelzik az igazgató felé a problémás eseteket, már az óvodába bekerült új gyermekeknél is, hogy vizsgálatot kezdeményezhessen az óvoda a Pedagógiai Szakszolgálatnál, illetve a Szakértői Bizottságnál. Szervezett keretek között (szülői értekezlet, fogadó óra) a fent nevezett dokumentumok alapján tájékoztatást adnak a szülőknek gyermekük fejlődéséről évente két alkalommal, a HHH-s gyermekeknél háromhavonta. A tájékoztatás tényét írásban rögzítik aláírásukkal a szülők és az óvodapedagógusok a fejlődési naplóban.

V.3. Az intézmény kapcsolatrendszere

V.3.1 Intézményen belüli kapcsolatrendszer

- **A nevelőtestület együttműködése:**

A székhely és a telephely közötti szoros együttműködést segítik az óvodaszintű közös rendezvényeink szervezése és az azokon való aktív részvétel.

Intézményünkben törekszünk szakmai munkánk folyamatos fejlesztésére.

A színvonalas nevelőmunka feltételei megteremtésének formái a nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken felül:

- belső továbbképzések
- hospitálások
- kisebb csoport munkák (tehetséggondozás, pályázatok megvalósítása, fenntartása)
- esetmegbeszélések

Az évenként indított munkaközösségek, az év fő feladataihoz kapcsolódva állítják össze munkaterveiket. A munkaközösségek szakmai anyagok, ajánlások készítésével, a gyermeki, intézményi szintű mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával pozitívan befolyásolják az intézmény szakmai fejlődését. A gyermekvédelmi feladatok éves terve is szorosan kapcsolódik az éves munkatervhez.

Az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni erősségeit, adottságait figyelembe vesszük a többletfeladatok elosztásánál. Meggyőződésünk, ha egy bizonyos területen jártassá válnak, sikerélményhez jutnak, érzik azt, hogy a közösségünk nélkülözhetetlen tagjai és nagyobb esély van arra, hogy egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot sikeresebben osztják meg. Fontosnak érezzük, hogy legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak.

A csoportbeosztásoknál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, ezért jól együttműködésre képes, egymás nevelő – fejlesztő munkáját jól kiegészítő óvodapedagógusi párokat alakítunk ki. Ezt a szempontot fokozatosan figyelembe vesszük a közeljövőben, nagyszámban nyugdíjba vonuló óvodapedagógusaink helyébe belépő új dolgozóknál is. Törekszünk arra, hogy ezek az új dolgozók esetlegesen már intézményünkben dolgozó, és tanulni vágyó, elsősorban földesi fiatalok legyenek, akik családi életüket is településünkön képzelik el.

- **Alkalmazotti közösség együttműködése:**

A nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztensre, dajkára, az óvodatitkárra is jellemző a gyermekszeretet, a nevelői munkát segítő attitűd, a megfelelő kommunikáció.

Dajkáink többsége érettségivel, 2 fő pedagógiai asszisztensi, a többiek dajka végzettséggel rendelkeznek, ez a plusz tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítő társai legyenek a gyermekek fejlesztésében. Az óvodapedagógusok rendszeresen megbeszélik velük a csoporton belüli aktuális feladatokat, elvárásokat.

Nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő dolgozóink tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal, pozitív módon befolyásolják gyermekeink mindennapi óvodai életét.

Alkalmazotti értekezleteinken minden dolgozó megismeri éves beszámolónkat, illetve éves munkatervünket, a rájuk vonatkozó feladatokat, ellenőrzési szempontokat, illetve azok eredményeit, melyeket véleményezhetnek.

Pedagógiai Programunk megvalósulását tervező és értékelő dokumentumok megismertetésének gyakorlata:

Dokumentum	Időkeret	Módszer				
		Dolgozóval	Fenntartóval	Szülővel	Gyermek	Iskola
Éves munkaterv+ Éves beszámoló	1 év	Alkalmazotti értekezlet + elektronikus úton, papír alapon az óvoda igazgató irodában	Előterjesztés Képviselő – Testületire + papír alapon, + elektronikus úton jóváhagy(többle t költség esetén)	Szülői Szervezet értekezlete, véleményezé s elektronikus úton, papír alapon		
Szakmai- és belső önértékelési munkaközösség, Gyermekvédelem működtetésének éves tervei, beszámoló, (mellékletei az intézményi éves munkatervnek és beszámolónak)	1 év	Nevelőtestületi értekezlet + elektronikus úton, papír alapon				
Csoportok éves tervei	1 év	Csoportnapló		Szülői értekezlet		
Csoportok éves terveinek értékelése	fél éves és éves értékelés	Csoportnapló	Intézményi éves értékelésben, írásban, elektronikus úton	Szülői értekezlet		Alsós Bizottsági gyűlésen (tanköt.)
Csoportok tematikus tervei	2 – 4 hét	Csoportnapló	Intézményi éves értékelésben, írásban, elektronikus úton	Szülői értekezlet, nyílt nap, faliújság	gyermeki produktumok	Nyílt nap,
A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése: Fejlődési napló	Folyamatosan, illetve a PP-ban rögzítettek szerint	Egyéni Fejlődési Napló, Csoportnapló	Intézményi éves értékelésben az összesítő adatok írásban és elektronikus úton	Fogadó óra, Szülői értekezlet, Egyéni fejlődési napló, óvodaszintű mérőlapok	Mérőlapokon feladatok, melyeket a gyermekek önállóan oldanak meg	Nyílt nap, Alsós Bizottsági gyűlés (tanköt.)
Gyermekek egyéni fejlesztési terve, SNI-s gyermekek egyéni fejlesztési terve	félévente, HHH gyermeknél negyedévente	Egyéni Fejlődési Napló		Fogadó óra, Szülői értekezlet, Egyéni fejlődési napló		

V.3.2. Intézményen kívüli kapcsolatrendszer

Óvodánk pedagógiai programjával összhangban a vezetés irányításával megtörténik a külső partnerek azonosítása, köztük a kulcsfontosságú partnerek kijelölése.

A helyben szokásos módon tájékoztatjuk külső partnereinket (az információátadás szóbeli, digitális vagy papíralapú).

A partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgáljuk.

Részt veszünk a különböző társadalmi, szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben. A pedagógusok és a gyermekek alkalmanként részt vesznek a különböző helyi rendezvényeken.

- **Óvoda – család:**

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyi kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda illetve a család teremthet meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Együttműködés alapelvei:

- Törekszünk jó partnerkapcsolatra, nevelőtársi viszonyra a szülőkkel (kölsönös bizalom, segítségnyújtás, reális tájékoztatás).
- Megismerjük a családok életmódját, nevelési gyakorlatát, a gyerek helyét a családban.
- Segítjük a szülőket abban, hogy elvárásaik gyermekükkel, s az óvodával szemben reálisak legyenek.
- Tapintatos, reális tájékoztatást nyújtunk a szülőknek saját gyermekéről. Éreztetjük segítő szándékunkat.
- A családdal kapcsolatos információkat diszkréten kezeljük.
- Biztosítjuk a négyszemközi beszélgetések lehetőségét.
- Figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező változásokat.
- Különös gonddal készülünk az új gyerekek fogadására. Beiratkozaskor Házirend átadása, annak felajánlása, hogy látogassanak be az óvodába még évkezdés előtt 11 órától az udvarra Óvodanyitogató, gyermeknapra meghívás. Családlátogatás óvodakezdés előtt: gyermek jelének átadása, anamnézis felvétele, folyamatos és fokozatos beszoktatás.
- Nagycsoportban megismertetjük szülői értekezleten az iskolaérettség kritériumait.
- Az előítéleteket kiküszöböljük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel szembeni különös gondoskodást, felzárkóztatást, tapintatos segítségnyújtást biztosítjuk.

Kapcsolatépítő tevékenységeink:

- A környezettudatos magatartás megalapozása érdekében tudatos szemléletformálásra törekszünk, lehetősége szerint bevonjuk a szülőket a papírgyűjtésbe, a szelektív hulladékgyűjtésbe. Közös kirándulások alkalmával a természet védelmére, megóvására nevelünk.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése a szülők bevonásával pl. Szőlőfürtös nap, Karácsonyváro délelőtt, Egészség hét – Mocorgó Sport nap, Anyák napja, családokkal közös csoportkirándulások, ballagás, óvodanyitogató - gyermeknap stb.
- Igyekszünk minél több családot megnyerni ahhoz, hogy ellátogathassunk a csoporttal pl. állatsimogatásra, kemencézésre, vetemény betakarítására, szüretre. Esetlegesen a szülők munkahelyére is ellátogatunk.
- Megfelelő módszerrel, időközönként mérjük elégedettségüket.
- A szülők, képviselőiken (Szülői Szervezet választmány) keresztül, véleményezhetik dokumentumainkat.

- Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is (esetlegesen előadás szervezése, szülői értekezleten a témáról beszélgetés, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése).

A kapcsolattartás formái:

- Óvodai beiratkozás
- Családlátogatás
- Szülői értekezlet
- Fogadóórák- tájékoztatás a gyermek fejlettségi szintjéről
- Szülői Szervezet gyűlése
- Nyílt napok
- Nyitott rendezvények, programok (óvodaszintű, csoportszintű)
- Napi kapcsolattartás, tájékoztatás, kötetlen beszélgetések
- A gyermeki produktumok megtekintésének biztosítása
- Csoporthíradók működtetése (projekthíradó, gyűjtő munka stb.)
- Óvodai hirdetőtáblákon az aktualitások, havi programtervek
- Az óvoda közösségi oldalán fényképek, fotók, információk közlése a csoportok mindennapi életéről, a nyílt és óvodaszintű zárt rendezvényekről

V. 3. 3 Kapcsolattartás az intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek:

- az óvodába lépés előtt (egészségügyi és szociális intézmények, Bölcsőde)
- az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi illetve közművelődési intézmények)
- és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolat kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- **Óvoda- Földesi Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltató Központ-Bölcsőde:**

- Kapcsolattartás (megbeszélés, szakmai konzultáció),
- információ csere az átadott gyerekekről, (papír alapon is)
- a gyerekek nyomon követése az óvodakezdés szakaszában,
- közös programok az intézmények között,
- szükség esetén fejlesztő foglalkozásra, felülvizsgálatra, szakemberekhez való szállítás.

- **Óvoda – Iskola:**

- A gyermekek követésnek kialakult rendje, eljárása van.
- Az intézmény törekszik a kölcsönös kapcsolattartás kiépítésére és az információcsere fenntartására.
- Információ csere átadólapon segítségével.
- A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

Kapcsolattartás formái:

- Az iskolába történő átmenet zavartalanságának biztosítása pedagógiai eszközökkel.
- Együttműködés az óvodából való átmenet megkönnyítése érdekében. A

- kölcsönös nyitottság biztosítása, egymás munkájának megismerése.
 - A szakmai kapcsolatok ápolása, elsősorban az Alsós Bizottság szervezésében, az óvodába lépő gyermekek fejlődésének nyomon követése a második osztály végéig.
 - Közös hospitálások, óra és foglalkozáslátogatások a pedagógusok között.
 - Tájékoztató jellegű megbeszélés a tanítókkal, az egyes gyerekek fejlettségi szintjéről.
 - Lehetőséget adunk egymásnak az óvodai pedagógiai program és az iskolai pedagógiai program megismerésére.
 - A nagycsoportosokkal ellátogatunk az iskolába, ahol közös tanítási órán és óráközi szünetben vesznek részt a gyerekek.
 - Együttműködés az első iskolai tájékoztató szülői értekezlet megszervezésében.
 - A leendő elsősök iskolai évnyitó ünnepségén részt vesznek az őket nevelő óvodapedagógusok, ahol az átadás ünnepélyesen megtörténik.
 - Az óvodaigazgató és az iskolaigazgató az intézmények rendezvényeit kölcsönösen látogatják.
- **Óvoda - Művészeti Iskola:**
 - A tehetséges gyerekeket a képességeiknek megfelelő művészeti ág felé irányítjuk.
 - Lehetőség szerint meghívjuk csoportjait intézményünk programjaira.
 - **Óvoda – Közművelődési intézmény:**
 - Nyitottak vagyunk az óvodáskorú gyermekeknek szóló gyermekműsorok fogadására. A gyerekekkel együtt ellátogatunk a kiállításokra, egyéb bemutatókra.
 - Keressük a lehetőségeket a közös pályázati formákra.
 - Tevékenyen részt veszünk a Közösségi Ház által szervezett egyes rendezvényeken, amennyiben igénylik.
 - Felhívjuk a szülők figyelmét a közművelődés rendezvényeire, tanfolyamaira.
 - Az intézmény vezetőjét rendszeresen meghívjuk óvodaszintű rendezvényeinkre, az óvodaigazgató is látogatja a Közösségi Ház programjait.
 - **Óvoda – Könyvtár:**
 - Rendszeresen ellátogatunk a könyvtárba. A gyermekekkel közösen kölcsönzünk gyermek és szakirodalmat.
 - Kölcsönös kapcsolattartás szervezett rendezvényeken.
 - **Óvoda – Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti szolgálat:**
 - Szociális segítő látogatja rendszeresen óvodánkat, aki segít az óvoda és a családok közötti kapcsolattartásban az együttműködési megállapodás szerint.
 - Kölcsönös információáramlás folyik a két intézmény között.
 - Az igazgató és a gyermekvédelmi felelős – aki gyermek- ifjúság és családvédelmi szakvizsgázott pedagógus – részt vesz a konzultációkon, esetmegbeszéléseken, éves gyermekvédelmi tanácskozás, melyeken a gyermejjóléti szolgálat vezetőjén és szakemberein kívül az egészségügy (gyermekorvos, védőnő), az általános iskola igazgatója, gyermekvédelmi felelőse, a gyámügy települési jogásza is képviselteti magát.
 - Szükség esetén igénybe veszik gyermekeink és szüleik a szakembereiket – amennyiben a személyi feltételek adottak - logopédus, pszichológus, jogász.
 - A rendszeres problémajelző rendszert működtetjük, esettanulmányok kapcsán konzultálunk a feladatokról.

- Megkeressük közösen a szülők támogatásának, erőforrásainak feltárási lehetőségeit.
- **Óvoda - Nagyközségi önkormányzat:**
 - Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan, és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt pedig támogató, segítő jellegű.
 - Kapcsolattartásunk formája:
 - kölcsönös tájékoztatás
 - egyéni megbeszélések az igazgatóval
 - előterjesztések: beszámoló, éves tervek, egyéb témákban is
 - költségvetés elkészítése, gazdálkodási feladatok ellátása
 - Képviselő Testületi üléseken rendszeres részvétel
 - nyitott, óvodaszintű rendezvényeinkre meghívjuk a Polgármestert és a Képviselő Testület tagjait
 - Rendszeresen mérjük a fenntartó elégedettségét az óvoda nevelő-fejlesztő munkájával kapcsolatban. A fenntartó képviselője értékeli az intézményvető munkáját.
- **Óvoda - Egészségügyi intézmények:**
 - Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részt vétel
 - általános orvosi, (ezen belül gyógytestnevelésre javaslattétel) vizsgálat
 - fogorvosi,
 - A védőnői hálózat segítségének igénybevétele az óvodai beíratásnál az óvodás gyermekek tisztasági vizsgálatánál, mely keretében nagy gondot fordítunk a fejtetvesség megakadályozására, megelőzésére (védőnői igazolás).
 - Pedagógiai Szakszolgálati vizsgálatok kérése előtt dokumentum kérése a védőnőktől.
 - Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás igénybevétele. A szülők számára, az együttműködő partnerekkel tanácsadás, konzultáció szervezése.
- **Óvoda – Egyházak:**
 - A hittanoktatás szervezeti feltételeinek biztosítása a Református Egyház és a Názáreti Egyház számára.
 - Rendezvényeinkre meghívjuk az egyházak lelkipásztorait.
- **Óvoda - Nemzetiségi önkormányzat:**
 - Szükség esetén a nemzetiségi önkormányzat képviselőjének segítségét kérjük a gyerekek beíratásával kapcsolatban, a hiányzás csökkentésénél. Nyitottak vagyunk a rendezvények kölcsönös látogatására.
- **Óvoda - Pedagógiai szakszolgálat intézményei:**
 - Tanköteles korú gyermekek MSSST vizsgálata.
 - Logopédiai szűrések elvégzése.
 - Iskolakészültségi vizsgálatok elvégzése igény szerint.
 - Korai gondozásba vétel megállapítása, továbbirányítása szakemberhez.
 - Logopédus, fejlesztő pedagógusi, gyógytestnevelő szakember biztosítása.

- A Pedagógiai Szakszolgálathoz irányított gyermekek vizsgálata.

- **A Földesi Óvodásokért Alapítvány:**

Változatos események, kulturális rendezvények, tevékenységek, eszközök, egyéb tárgyi dolgok beszerzésének támogatása az alapítványon keresztül, mely a lehető legjobban elősegíti gyermekeink óvodai nevelését – fejlesztését.

Egyéb kapcsolataink

- **Földesi Szélrózsa Hagyományőrző Egyesület:**

- Az egyesület táncsoportjának, zenekarának tagjai alkalmanként részt vesznek rendezvényeinken.
- A szociális hátrányok enyhítésére lehetőségeikhez mértén támogatást nyújtanak néhány rászoruló családnak.
- Programjaikon lehetőség szerint kölcsönösen részt veszünk.

- **Vojtina – Bábszínház:**

- A Földesi Óvodásokért Alapítvány rendszeresen hozzájárul a bérlet vásárlásához és az útiköltséghez.
- Bekapcsolódunk a bábszínház pályázatok keretében megvalósuló programjaiba, amennyiben óvodánkat felkérlik erre. (pl. Színháznevelési program, stb.)

- **Helvi civilszervezetek, egyesületek, egyéni vállalkozók:**

- Kölcsönösen keressük a kapcsolattartási lehetőségeket.

VI. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATA

VI.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Óvodánk gyermekvédelmi feladatait a köznevelési és a gyermekvédelmi törvény szabályozza, ez szorosan kapcsolódik intézményünk pedagógiai tevékenységéhez, beépül az intézményünk pedagógiai programjába is.

A gyermekvédelmi munkát az igazgató és a nevelőtestület valamennyi tagja végzi, feladatkörébe tartozik. A gyermekvédelmi munka a felelős koordinálásával, éves munkaterv alapján történik. Folyamatosan, évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését az óvodapedagógusok, a logopédus és a fejlesztőpedagógusok végzik.

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal a szociális segítőn keresztül. Óvodánk, mint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások egyik intézménye, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat lát el. A gyermekjóléti alapellátás jelzőrendszeri tagjaként, az óvodás gyermekek személyiségfejlődését akadályozó, veszélyeztető hatások esetén, jelzési kötelezettségünk van az illetékes gyermekjóléti központok és a szakhatóságok felé.

Az óvodai gyermekvédelem célja:

- A prevenció és korrekció a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése érdekében, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, kompenzálás és együttműködés a különböző szakemberekkel.
- A gyermekek a testi-lelki-szociális védelme, egészséges fejlődésükhöz szükséges nevelési légkör biztosítása.
- A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, szociális hátrányok csökkentése.

Feladata:

- Helyzetelemzés alapján az óvodába járó gyermekek családi helyzetének, szocializációs környezetének, a gyermek állapotának, fejlettségi szintjének, a családi nevelés módszereinek és egyéb körülményeinek feltárása, melyek a gyermek fejlődését hátrányosan befolyásolják.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermekek mindenek felett álló jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- A családi nevelés kiegészítése, a szocializáció biztosítása, figyelembe véve a gyerekek egyéni, eltérő fejlődési ütemét.
- Az egyéni bánásmód biztosítása, a családi nevelés fontosságának és felelősségének erősítése, a tapintatos, személyes kapcsolattartás
- Megfelelő információáramlás biztosítása, kapcsolatfelvétel a település család-és gyermekjóléti szolgálatával, a területileg illetékes család-és gyermekjóléti központtal, gyámhivatallal, a település önkormányzatának jegyzőjével.

VI. 1.1 Az óvoda igazgató feladatai

Szakmai vezetői jogkörénél fogva felel azért, hogy az óvodapedagógusok az óvodai nevelés keretén belül, a pedagógia eszközeivel kompenzálják a család hátrányos helyzetéből adódóan, a gyermekeket ért negatív hatásokat. A szakágazatok közötti együttműködéssel, a

veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek testi, lelki, erkölcsi, érzelmi fejlődésének megóvása.

- Érvényesítse a gyermekek mindenkifelett álló érdekeit és érvényesülését ellenőrizze. A gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülések ellenőrzése. Irányítsa a gyermekvédelmi feladatok megszervezését és ellátását!
- Szoros munkakapcsolatban legyen a gyermekvédelmi felelőssel!
- Intézmény vezetőjeként képviselje a gyermekek érdekeit a szakmai szervezetek, és a szakhatóságokkal való együttműködés keretében!
- Tartson kapcsolatot a konkrét esetekben a nevelési tanácsadóval, gyámhatósággal, a családokkal foglalkozó szakemberekkel!
- Teremtse meg a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeit, előzze meg a gyermekbeesetek kialakulását, szervezze meg a gyermekek egészségügyi vizsgálatait!
- Kísérje figyelemmel, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit!
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer felelős tagjaként készítse el a veszélyeztetett gyermekek névsorát, melyet adjon át a gyermekvédelmi felelősnek, az óvodapedagógusoknak.
- A gyermek vagy családjának krízishelyzetében kezdeményezze gyermekvédelmi szakemberek soron kívüli összehívását!

VI.1.2 Az óvodai gyermekvédelmi felelős feladatai

- Koordinálja és segítse az óvodapedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.
- Az igazgató által gyermekvédelemmel kapcsolatos rábízott feladatokat lássa el, működtesse a jelzőrendszert.
- Feladata az óvodába járó gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében való közreműködés és ennek érdekében kapcsolattartás, együttműködés más intézményekkel, szervezetekkel, hatóságokkal.
- Tevékenységét éves munkaterv alapján végezze, mely az óvoda éves munkatervének mellékletét képezi. Az éves gyermekvédelmi munkáról készítsen beszámolót, mely szintén mellékletként szerepel az intézményi éves beszámolóban.
- Rendszeresen tájékozódjon a gyermekek családi háttéréről a csoportvezető óvodapedagógusok segítségével.
- Segítse az óvodapedagógusokat a gyermekvédelmi munkájukban. Tájékoztassa őket a gyermekvédelemmel kapcsolatos rendelkezésekről.
- A gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények helyéről, elérhetőségéről tájékoztassa a szülőket.
- Működjön az óvodai szociális segítő munkatárssal.
- Szervezze, koordinálja, működjön közre a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakulásának megelőzésében.
- Jelzés alapján az óvodapedagógussal együtt rendkívüli családlátogatás során segítse a veszélyeztető okok feltárását.
- Adjon segítséget az esetjelzés elkészítésében (vélt gyermekbántalmazás, elhanyagolás stb.)
- A gyermek szociális, anyagi veszélyeztetettsége esetén tegyen javaslatot a gyermekvédelmi támogatás megállapításával kapcsolatban az igazgató, illetve a családsegítő központ munkatársai felé.

- Kísérje figyelemmel a veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos, SNI-s, BTM-es gyermekek fejlődését, mulasztását, óvodai tevékenységét.
- Tegyen javaslatot a veszélyeztetett és hátrányos körülmények között élő gyermekek szociális támogatására és pedagógiai gondozására.
- A veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédelem segítése érdekében rendszeres tartson munkakapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal és szükség esetén gyámhivatallal, rendőrséggel, védőnői szolgálattal, gyermekorvossal.
- Vegyen részt az esetmegbeszéléseken.
- Kezdeményezze, koordinálja, az óvodán belüli esetmegbeszéléseket, problémafeltárásokat, azok problémamegoldását.
- A gyermekvédelmi munkájához szükséges aktuális ismereteket szervezze meg.
- A szükséges adminisztrációs feladatokat lássa el.

VI. 1. 3 Az óvodapedagógus, gyermekvédelmi feladatai

- Kísérje figyelemmel a gyermekeket, az alábbi szempontok alapján:
 - a gyermek személyi higiéniája,
 - a gyermek egészségügyi állapota: betegségei, fertőzések, táplálása, pihenése,
 - a gyermek viselkedése, magatartása az óvodai nevelés folyamán,
 - a gyermek környezetéhez, felnőttekhez, társakhoz való viszonya,
 - a gyermek fejlettségi mutatói, mentális állapota, állapotfelmérése,
 - a gyermek családi állapotában bekövetkezett változások,
 - a gyermek állapotának negatív változás estén jelzés a gyermekvédelmi felelős és az intézmény vezetője felé, kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal.
- Ismerje a HH és HHH kritériumát, tartsa nyilván a hátrányos helyzetű, gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeket. Tárja fel a problémákat, biztosítsa a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedését, szeretetteljes légkör megteremtésével!
- Végezzen családlátogatást!(szükség esetén írjon környezetanulmányt)
- Problémajelző lap kitöltésével jelezze a gyermekvédelmi felelősnek és az igazgatónak a gyermek veszélyeztetettségét,
- Szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal, indokolt esetben kezdeményezzen gondozásba vételt!
- Kísérje figyelemmel a rendszeres óvodába járást, szükség esetén azonnal jelezze az igazolatlan hiányzást a gyermekvédelmi felelősnek, igazgatónak!
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek egyéni fejlesztési terv szerinti differenciált nevelésével, fejlesztésével kompenzálja a hátrányokat. Alkalmazza az egyéni bánásmód elvét!
- Kísérje figyelemmel a gyermek egészségügyi állapotát, vegyen részt a szűrővizsgálatok lebonyolításában, az eredményekről tájékoztassa a szülőket!
- Vegyen részt esetmegbeszéléseken és aktívan kapcsolódjon be a jelzőrendszer működtetésébe!
- Szükség esetén szervezzen fogadóórákat, az egyéni gondok, problémák megbeszélésére! A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakítson ki!

Hátrányos helyzetű: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább egy fennáll. Gyvt 67/A §(1)

Halmozottan hátrányos helyzetű: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony

foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll. Gyvt.67/A § (2)

Veszélyeztetettség: Olyan- a gyermek vagy más személy által tanúsított- magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekek fejlődését veszélyeztető tényezők:

- A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok,
- Pszichés károsodás,
- Tágabb környezet ártalmi,
- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi- lelki bántalmazás,
- Súlyos érzékszervi károsodás, illetve betegség,

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden hátrányos és veszélyeztetett gyermek, nyilvántartásba kerül.
- Hatékony együttműködés jön létre a szülők és az intézmények között.
- Minden érintett család információt kap a támogatás lehetséges formáiról.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők, elfogadják javaslatainkat, a Segítő Szolgálatok támogatását igénybe veszik.
- Minden gyermek a számára a legmegfelelőbb egyéni és differenciált fejlesztést kapja meg, ezzel megteremtve az esélyegyenlőség biztosítását.

VI.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, óvodai fejlesztő program

Célunk:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Az intézményen belül a szegregáció mentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vétele.
- A gyermekközpontú, családorientált szemlélet formálása.

Feladatunk:

- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű beóvodáztatása, ezzel biztosítva az esélyegyenlőség megteremtésének lehetőségét.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenlő elosztásával intézményi és csoport szinten a szegregáció mentesség biztosítása.
- A részképeség-zavarok, magatartási zavarok kiszűrése, azok differenciált és speciális fejlesztése, az eltérő egyén fejlődési ütemnek megfelelően, készség és képességfejlesztés, a fejlődés nyomon követése.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés.

Alapelvek az esélykompenzáció érdekében:

- Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség elve alapján a felzárkóztatás biztosítása.
- Fejlődéshez szükséges elfogadó, befogadó érzelmi légkör és biztonságérzet megteremtése.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának, öntudatának és annak a megőrzésének biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételek megteremtése.
- Törekvés arra, hogy a családokat elfogadóbbá tegyük a gyermekkel és az óvodával szemben.
- Esélyteremtés biztosítása, a gyermekek minél több helyzetben történő képességeinek megfelelő fejlesztésére.
- A családokkal történő jó kapcsolatépítésre és együttműködésre törekvés.
- A gyermekvédelem kiemelt feladatként kezelése az óvodában.
- A sajátos nevelési igényű, a hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetű és a nemzetiséghez tartozó gyermekek integrált nevelése.
- A gyermekközpontú, családorientált szemléletre törekvés.
- Saját mérőeszközök alapján a fejlesztés és fejlődés nyomon követése, a fejlesztési terv alapján a hátrányok csökkentése, fejlesztési korrekció végrehajtása, dokumentálása.
- Óvoda-iskola átmenet pedagógiai kezelése (szakmai műhelyek, esetmegbeszélések, hospitálások, közös programok). A figyelem középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll.
- Módszertani tudás megosztása egymással.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében pedagógusaink a rendelkezésre álló információk, alkalmazása a nevelő, fejlesztő és oktató munkájuk során.
- Felzárkóztatást célzó és tehetséggondozó egyéni foglalkozások szervezése. (fejlesztő foglalkozások, tehetségcsoportok)
- Integrációs nevelési – oktatási módszereket alkalmazása.
- Kapcsolat fenntartása a helyi szakmai támogató hálózattal.
- Az önálló tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban a nevelési-oktatási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése.
- Az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelemmel kísérése.
- Az intézmény Pedagógiai programjával összhangban a korszerű nevelési-oktatási módszerek, eljárások, technikák alkalmazása.

VI.2.1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Részletes anamnézis felvétele, komplex állapotfelmérés.
- A gyermek fejlődését veszélyeztető okok felderítése, pedagógiai eszközökkel történő ellensúlyozása.
- Szeretetteljes légkör megteremtése, ezzel elősegítve az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, az elfogadást és együttműködést-, érzelmi nevelést és szocializációt.
- Korszerű pedagógiai módszereket alkalmazása.
- A pedagógiai módszerek megválasztásának fokozott figyelembe vétele: az egyéni érdeklődési területeket, kezdeményezések, az egyéni fejlődési ütemek és utakat esetén.
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres pedagógiai munka, ezzel elősegítve a szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését, a kommunikációs nevelést.

- Saját tapasztalat-és információszerzéssel hozzájárulás az egészségtudat kialakításához, a higiénias és testápolási szokások, az egészséges táplálkozás, az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozásához.
- Speciális szükségletű gyermekek kiszűrése.
- Az óvodán kívüli erőforrások felkutatása.
- A család életvitelének a gyermekekkel való bánásmódjának megismerése.
- A szülők bevonása az óvodai életbe (munkadélutánok, ünnepek, kirándulások, sport tevékenységek, majális, óvoda-nyitogató stb.) szervezésével.
- A gyermekek neveléshez szükséges segítségadás koordinálása. Kirándulások, pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó támogatások felkutatása a család és az óvoda számára.

Integrációt segítő módszertani elemek:

Az óvodapedagógusok együttműködési formái:

- Értékelő esetmegbeszélések: a nevelő munka eredményeiről, a következő feladatokról, az alkalmazott pedagógiai módszerekről, eljárásokról.
- Tevékenységek, feladatok összehangolása alkalmazotti közösség tagjaival az intézményi célok elérése érdekében.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása:

- A kompetencia alapú óvodai nevelés elemeinek felhasználása
- Környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján
- Drámapedagógia
- Projekt módszer
- Differenciálás
- Kooperatív tanulástechnikák
- Egyéni fejlesztés

Integrációt segítő tevékenységek:

- Közös programok szervezése óvodai és csoport szinten.
- Természet megismerő, élményszerző séták, tanösvényi túrák, kirándulások szervezése.
- Hagyományos ünnepeink ápolása.
- Óvodánként, csoportonként családi programok szervezése.
- Érdekes foglalkozású emberekkel, kézművesekkel való találkozások szervezése.
- Látogatás szülők, nagyszülők munkahelyeire, vagy udvarukra.
- Más óvodai csoportokkal való közös tevékenységek a székhely és telephely óvodáiban.
- Alkalomszerűen ellátogatunk:
 - Karácsony Sándor Általános és Alapfokú Művészeti Iskola kiállításaira
 - Vojtina Bábszínház előadásaira,(pályázati forrás, vagy alapítványi támogatás esetén)
 - Karácsony Sándor Közösségi Ház civil csoportjainak kiállításaira, egyéb óvodát érintő eseményeire.
 - Témahetekhez kapcsolódóan élményszerző helyszínekre

Elvárt eredmények:

- Megtörténik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek teljes körű beóvodázása, beilleszkedése a közösségbe.

- Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, együttnevelésére, egyéni és differenciált fejlesztésére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni eredményei nagy mértékben nem maradnak el a csoport átlagtól.
- Csökken az igazolatlan hiányzások száma.
- A gyermekek képessé válnak a közösségbe való beilleszkedésre és az iskolába lépésre.

VI.2.2. Az esélyegyenlőség fenntartását segítő tényezők

Együttműködés a szülőkkel:

Elfogadjuk a szülők szociokulturális környezetének különbségét, etnikai hovatartozását.

- Személyes kapcsolatot alakítunk ki minden szülővel.
- A gyermekének egyénre szabott beszoktatást biztosítunk.
- Rendszeres (háromhavonta) tájékoztatást adunk a gyermeke fejlődéséről. Az egyéni fejlődési és fejlesztési napló bejegyzéseit megbeszéljük, a gyerekek alkotásait megmutatjuk, elemezzük.
- Nyílt napokon, biztosítjuk a szülők részvételét a napirend folyamán.
- Segítő beszélgetést kezdeményezünk a gyermekneveléssel kapcsolatban. Egyéni beszélgetések kapcsán a gyermekneveléssel kapcsolatos nézeteket kicseréljük, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak a feltárása is célunk.

Kapcsolattartás várható eredményei:

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondoljaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

Óvoda-iskola átmenetet segítése:

- A gyermek az óvodáskor végén belép abba az állapotba, amelyben óvodásból iskolássá szocializálódik az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodapedagógusok fejlesztő munkájának következtében és a speciális szakemberek fejlesztő, pedagógiai munkája mellett érhetik el azt a fejlettségi szintet, hogy iskolássá válhassanak, akár integráltan akár speciális iskolában.

Kiemelt feladataink:

- A tanköteles korú gyerekek rendszeres óvodába járásának nyomon követése.
- A tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képességzavarok kialakulásának megelőzése, megoldási készítés, monotónia tűrés, figyelemlkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása.
- Az óvoda-iskola átmenetet segítő program alkalmazása. HHH gyermekeknél, hospitálások, esetmegbeszélések, közös programok)

Együttműködés a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti

Szolgálattal:

- Probléma felmerülése esetén a gyerekek szakmai szolgáltatóhoz irányítása (Pedagógiai szakszolgálat, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus), és konzultálás a gyermek fejlődéséről.
- Folyamatos együttműködés a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel. Gyakorlati tanácsadás, nevelési, gondozási, higiéniai, életmódbeli segítségnyújtás a HHH gyerekek családjainak.
- Természetbeni juttatások elősegítése, ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása.
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés. Jogi segítségnyújtás a kedvezmények igénylésének segítése.
- Esetmegbeszéléseken, gyermekvédelmi konferencián való részt vétel.

VI.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozás

Az intézmény alapító okiratában megjelölt feladatai e területen: alapító okiratban megjelölt SNI kategóriák:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése, fejlesztése, melyek:

- A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű:

- a) mozgásszervi fogyatékossgal,
 - b) érzékszervi fogyatékossgal (látás-, hallássérült),
 - c) enyhe vagy közép súlyos értelmi vagy beszéd fogyatékossgal,
 - d) a fentiek közül több enyhe fokú fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozott fogyatékossgal,
 - e) autizmus spektrum zavarral,
 - f) egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdő gyermek integrált óvodai nevelése.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek óvodai nevelése,
- Kiemelten tehetséges gyermek óvodai nevelése, (tehetséggondozás)

VI. 3.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek

A Nkt. 4. § (23) alapján sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

a) mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésére, többirányú kezelésére, integrált óvodai nevelésére óvodánkban is van igény. Évről évre előfordul, hogy az óvoda megkezdése után derül ki egy-egy gyermekről, hogy valamilyen sérülés specifikus problémával rendelkezik és a Szakértői Bizottság véleménye alapján sajátos nevelési igényű.

A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői:

A sajátos nevelési igényű gyermekek közös vonása, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérés mellett minőségi eltérés is tapasztalható. Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletesebb tempóban, időnként nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, a sérült gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megtételével, sokkal több gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Az óvodába történő felvétel módja:

Óvodába lépéskor a gyermekeknek rendelkeznie kell, és az óvoda rendelkezésére kell bocsátania a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményét, az óvoda kijelölését a nevelőtestület befogadó nyilatkozatát. Programunk figyelembe veszi a különböző funkciók egymásra épülését, hogy a szociális tanulás támogatása közben sikerélményt biztosíthassunk minden gyermeknek. Tevékenységeink, kezdeményezéseink tartalma a gyermek egész személyiségére hat, a pszichomotoros fejlesztést szolgálja.

Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön és a különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön az integrált óvodai nevelés során.
- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki az óvodában, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyezők, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak. Célunk a megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a sérülés változatoságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolában történő bevalás érdekében.

- A minél önállóbb életvitel kialakítása, a gyermekek önállóságának támogatása.
- A gyakorlati tevékenységek, minél teljesebb kibontakoztatása.
- A kognitív képességek egyéni lehetőségek szerinti fejlesztése.

Az óvoda feladata:

- Az OH által kiadott „A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” szerinti nevelés biztosítása.
- A fejlesztéshez külső szakember kérése:
 - Pedagógiai Szakszolgálat Nevelési Tanácsadó szakemberei (logopédus, gyógytornász, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, pszichológus)
 - Gyógypedagógus biztosítása megbízási szerződéssel,
 - Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket integráltan nevelő csoportokban pedagógiai asszisztens biztosítása.
- Az eszköznormánk kiegészítése azokkal a speciális fejlesztőeszközökkel, amik a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztéséhez szükségesek.
- Az óvoda akadálymentesítése.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló tényezők:

- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében résztvevő magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttműködéshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.

- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, eltérő viselkedésekhez.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, pszichológus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatba.
- A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - segíti az óvodapedagógusokat az egyéni fejlesztési tervek elkészítésében a félévenkénti konzultáció során szakmai útmutatást ad,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában,
 - figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció, rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,

Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermekek számára:

- a tevékenységekben az ép gyermekekkel együtt vesz részt, átveheti az ép társak magatartásmintáit, követendő szokásait,
- erősíti az önbizalmát, hogy ép gyermekek közösségének teljes értékű tagja,
- jobban fejlődik önállósága,
- egészséges és pozitív énképe alakul ki,
- hátráltatja az iskolai kudarcok kialakulását.

Az integráció előnyei az ép társak számára:

- fiatal koruktól megtanulják, hogy elfogadják az egyéni különbségeket,
- személyiségfejlődésükben pozitív változás következik be,
- pozitívabban viszonyulnak akadályozott társaikhoz,
- sokkal érzékenyebbé válnak más emberek nehézségei iránt,
- rendszeresen együtt játszanak akadályozott gyermekekkel, ezáltal jobban megismerhetik őket,
- megtanulják, hogy ők is képesek jó dolgokat tenni, vannak jobb képességeik,
- gyakorolják a segítségadást, megalapozódik felelősségérzetük, empátiájuk, figyelmességük, gondoskodásuk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek jellemzői az adott sérülés vonatkozásában:

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszerv- rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A károsodástól függően a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A testi fogyatékos járóképes vagy kevés segédeszkővel közlekedő mozgáskorlátozott és halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermek integrált óvodai nevelése során kiemelt feladat:

- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerztetése, a megtanult mozgás

alkalmaztatása,

- a fejlesztés során mindig szem előtt kell tartani az önállóságra nevelés elvét,
- a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni.
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Személyi feltétel: 1 fő segítő asszisztens jelenléte szükséges a segédeszközzel közlekedő gyermek ellátásához.

Tárgyi felételek: Az óvodában biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret. (az ehhez szükséges eszközök: lejtő, kapaszkodó) - a székhely óvodában és a telephely óvodában is ezek a feltételek biztosítottak.

A halmozottan sérül mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd-, vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét.

Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik, szakember bevonásával (szomatopedagógus, illetve gyógytornász)

Értelmi fogyatékos gyermekek jellemzői:

Az érzelmi, értelmi és szociális fejlődés lelassulása és az elvonatkoztatási képesség korlátozottsága. Az értelmi fogyatékoságot gyermekkorban a rossz motorikus és nyelvi képességek jellemzik.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az óvodai nevelés során szükséges a gyógypedagógussal a folyamatos kapcsolattartás.

Fejlesztés során a kis lépések elvét kell alkalmazni.

Fejlesztés területei:

- cselekvésbe ágyazott gondolkodás fejlesztése,
- az alapmozgások kialakítása, fejlesztése,
- a minimális kontaktus kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,
- a beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése az aktív szókinccs bővítése,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása,
- az adekvát játékhasználat elsajátítása,
- a kognitív funkciók fejlesztése.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

Az integrált nevelés során szükséges a folyamatos kapcsolattartás a gyógypedagógussal.

Személyi feltétel: fejlesztő pedagógus

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkészt beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavar miatt eltérően fejlődik.

Tünetei: az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszéd szervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókinccsben a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az

utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex – az életkori sajátosságokat, a játékoság elvét szem előtt tartó – nevelési környezetben valósulhat meg.

Fejlesztési területei:

- az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizumotoros koordinációs készség,
- speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.)

Ennek érdekében törekedni kell a kommunikációs tapasztalatszerzés belülről jövő igényének kialakítására, az akadályozottság, hátrány leküzdésének készítésére, a pozitív személyiségjegyek, képességek megismertetésére, megerősítésére.

Az integrált nevelés során szükséges a folyamatos kapcsolattartás a logopédus szakemberrel.

Integrálható autista gyermek az óvodában:

Hazánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját elősegítő törvényi szabályozás lehetőségeket biztosít az autizmussal élő gyermekek beilleszkedéséhez is.

Leggyakrabban a jó nyelvi és értelmi képességekkel rendelkező (asperger) autizmussal élő gyermekek nevelkednek integrált körülmények között. Az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt az akadályozott gyermek, ha ez fejlődése, képessége kibontakoztatása szempontjából előnyös.

Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Ezen tünetek megjelenési területei:

- a társas és érzelmi készségek területe,
- a kommunikáció területe,
- a megismerési (kognitív) készségek területe,
- sajátos érdeklődési kör,
- a mozgásos készségek területe,
- egyéb sajátosságok.

Az autizmussal élő gyermek legfőbb jellemzői:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képességek sajátos hiányosságai,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció,
- a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése,
- az egyenetlen intelligencia és képességprofil.

Fejlesztés:

Az autizmussal élő gyermekek esetében hangsúlyosan az alábbi tartalmak fejlesztésére fókuszálunk.

A szociális készségek fejlesztése:

- viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták,
- érzelmek kifejezése, önkontroll,
- érzelmi reakciók felismerése,
- emberi kapcsolatok rendszere,
- énkép, önismeret,
- életkornak, érdeklődésnek megfelelő, funkcionális, örömteli szabadidős készségek.

A kommunikációs készségek fejlesztése:

- verbális kommunikáció,
- a beszédértés és beszédhasználat,

- a metakommunikáció értése és használata.

Személyi feltétel:

A befogadó pedagógusok számára biztosítjuk a megfelelő szakemberekkel a szakmai konzultáció lehetőségét és pedagógiai asszisztens jelenlétét.

Sikerkritériumnak az önmagához viszonyított fejlődést, a gyermek beilleszkedését fejlődését az együtt haladás lehetőségét tekintjük.

VI.3.2. Tehetséggondozás

Óvodapedagógusaink végzettsége, szakmai hozzáértése lehetővé teszi, hogy több területen fejlesszük a tehetséges gyermekeket.

Tehetségígéretnek azt a gyermeket tartjuk, aki egy vagy több területen az átlagnál magasabb teljesítményt tud létrehozni.

- Intellektuális képességek (logikus gondolkodás, figyelem, emlékezet, absztrakció)
- Művészeti képességek (rajz, zenei, tánc, dráma)
- Pszicho motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség)
- Szociális képességek (társas kapcsolatok terén)
- Kreativitás, ötletgazdagság, kíváncsiság

Célunk:

Célunk, hogy szervezett keretek között is, a képességeiknek megfelelő fejlesztést kapjanak azok a tanköteles korú tehetségígéretes gyermekek, akik valamilyen képességterületen kimagasló érdeklődést, motivációt, alkotóképességet, gyors előrehaladást, kiemelkedő eredményeket mutatnak az óvodában.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítsa az egyéni képességek, tehetségek kibontakoztatásához szükséges lehetőségeket és feltételeket!
- Ismerje fel a tehetséges gyermekeket szűrje ki a tehetségígéreteseket (az óvodába kerüléstől, a tanköteles korig). A tanköteles korba lépő gyermekeket megfelelő fejlesztési területre irányítsa! A fejlesztés, tervezést, valósítsa meg, dokumentálja!.
- Működjön együtt a szülőkkel

VI.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Az óvoda ünnepei a közösségi nevelés fontos eszközei, időről-időre visszatérő, sajátos keretek között lezajló események.

Megszervezési formája a gyermekek életkorától, az ünnep jellegétől, sajátosságaitól függ. Lehet: egész óvodát összefogó, színhelyi, telephelyi, csoportonkénti, ill. nyitott, vagy zárt.

Szeptember

Magyar Népdal napja

Magyar Népmese napja

Október

Szőlőfürtös-nap

Állatok világnapja

November

Márton nap (libás hét)

December

Advent

Mikulás várás

Betlehemezők fogadása (civil szervezetek)

Január	Karácsonyváró délelőtt
Február utolsó hete	Magyar Kultúra Napja
Március	Farsang
	Nőnap
	Nemzeti Ünnepe
Április	Víz világnapja
	Egészség hét –
	Mocorgó- sport nap
	Húsvételő
	Földes napja
Május első hetében	Föld napja
	Anyák napja
	Madarak fák napja
	Nagycsoportosok debreceni kirándulása
Május utolsó péntekje	Óvodai Ballagás
Június első péntekje	Óvodanyitogató – Pünkösdlő – Gyermeknap
	Nemzeti Összetartozás Napja
Születés- és névnapok	Aktuálisan
	Óvodabál- Óvigála: alapítvány szervezésében

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának kötelessége.

A nemzeti ünnep napján, az anyák napján, a ballagáson, a gyermekek és a felnőttek is ünneplőbe öltöznek.

A nemzeti ünnepen

- Viselik a kokárdát.
- A csoportszobákban megjelennek nemzetünk jelképei: szent korona, címer, címeres nemzeti zászló.
- Elhangzik az óvodapedagógusok előadásában a magyar Himnusz, hogy ezáltal is tudatosodjon bennük nemzeti identitásuk és megismerjék a gyermekek, a hallgatása során illő, megfelelő viselkedési formát.
- A csoportok – az időjárás függvényében – felvonulás keretében ellátogatnak a község 48-as emlékművéhez, ahol elhelyezik megemlékezésük jelképeként saját készítésű alkotásaikat pl. zászlókat.

Az intézmény helyi hagyományai közé tartozó rendezvények, események a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják. A gyermekeket az egymás iránti tiszteletre és szeretetre nevelik. A magyarsághoz, a szülőföldhöz kapcsolódó jeles napok, egyéb események nemzeti identitásuk formálását, kialakulását, hazájuk, szülőfalujuk megismerését szeretettel segíti elő.

- A Magyar Népdal Napja,
- A Magyar Népmese Napja,
- A Magyar Kultúra Napja,
- Anyák Napja,
- Egészség hét - Mocorgó Sportnap,
- Földes napja, Kállay nap

- A nagycsoportosok debreceni kirándulása,
- Ballagás,
- Óvodanyitogató - Pünkösdőelő – Gyermeknap,
- Nemzeti Összetartozás Napja,
- „A Földesi Óvodásokért Alapítvány” által szervezett Bál megrendezése, vagy „Óvigála”

A Zöld jeles napok megünnepléséhez kapcsolódó tevékenységek, élmények az őket körül vevő természeti környezet tisztelésére, szeretetére, óvására neveli a gyermekeket.

- Állatok világnapja,
- Víz világnapja,
- Föld napja,
- Madarak, fák napja,

Néphagyományokhoz, munkaalkalmakhoz kapcsolódó és vallási ünnepek szintén nemzeti identitásuk formálását, a népi hagyományok ápolását segítik elő.

- Szőlőfürtös nap,
- Márton nap,
- Advent: Mikulás, Betlehemezés, Karácsonyváro délelött,
- Farsang,
- Húsvét,
- Pünkösdőelő,

A népi hagyományok ápolása megtörténik a jeles napokhoz kapcsolódó szokások megismertetésével, (szőlőszedés, darálás, préselés, Luca napi búza ültetés, Gyertyaszentelő,) illetve a népi kézműves technikákkal való ismerkedéssel (szövés, pókfonás, tojásfestés, stb.)

Csoportokon belül közös megemlékezés történik a gyermekek név- és születésnapjáról a csoportban megszokott formában (kívánságvirág, szeretetkör, gyertyagyújtás stb.).

Feladatunk az ünnepek megszervezésében:

- Az ünnepek kiemelése az óvoda mindennapi életéből, a felkészülés beillesztése az óvoda napirendjébe! (ünnepi öltözék)
- A csoportszobák dekorálása úgy, hogy tükrözze az ünnepvárást!
- Törekvés arra, hogy a gyermek számára az ünnep ne csak az ajándékvárás, hanem az ajándékkészítés öröme is legyen!
- A név-, ill. születésnapok megünneplése, apró ajándék adásával annak jelzése, hogy a csoport minden tagja fontos számunkra.

A Pedagógiai Program elkészítése során felhasznált forrásanyag:

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel program 1996.

Faust Dezsőné: Néphagyományörző Óvodai program 1997.

Kompetencia alapú óvodai programcsomag

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program

Balázsne Szűcs Judit – Prokolábné Balogh Katalin – Szaitzné Gregorits Anna: Kudarc nélkül az iskolában Komplex prevenció óvodai program

A Kállay László Óvoda pedagógiai programja az alábbi fenntartói finanszírozási tételeket tartalmazza:

Többletforrást igénylő elemek a pedagógiai programban	Időterve	Megvalósítási javaslat
Az óvoda udvarának árnyékolásának megoldása,	rövid távon beszerzendő napvitorlák.	2025-ig indokolt tervezni
Szükség lenne egy-egy nagyobb méretű fedett teraszra a székhelyen és a telephelyen is.	négyévszakos megoldás, beruházás.	2025-ig indokolt megvalósítani
Megfelelő IKT eszközállomány!	csopontonként 1-1 számítógép, vagy laptop	2025-ig pályázati támogatás!
Évtizedes hagyomány az évente 1 alkalommal megszervezett nagycsoportosok debreceni kirándulása, melynek forrása a költségvetés	évente, -május	minden év május
+1 fő segítő asszisztens jelenléte a mozgássérült - segédeszközzel közlekedő- gyermek ellátásához, amennyiben ilyen SNI-s gyermek járna az óvodába!	Jelenleg nincs ilyen gyermek, de ha lesz, az autentikus szakembert biztosítani kell!	Az ilyen típusú SNI gyermek felvételét egyeztetni kell a fenntartóval
EpiPen Junior injektor inzulinadagoló toll A diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek egészségének megőrzése érdekében.	Jelenleg nincs ilyen gyermek, de ha lesz biztonságos napközbeni ellátásához ,a fokozott figyelem mellé az eszközök megléte is szükséges	Az ilyen beteg gyermek felvételét jelezni kell a fenntartónak.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A KÁLLAY LÁSZLÓ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁRÓL.

A Pedagógiai Program, az intézmény igazgatója által történt felterjesztést 30 napon belül a fenntartó jóváhagyását követően 2024.január 01-én lép hatályba és a fentiekre vonatkozó jogszabályok módosulásáig érvényes.

A Pedagógiai Program elfogadásánál biztosítjuk a Szülői Szervezet Választmányának véleményezési lehetőségét.

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő által elérhető az intézmény honlapján, az igazgató és helyettese irodájában, 1 legitimált példánya a fenntartó Földes Nagyközségi Önkormányzat hivatalában.

A Pedagógiai Programban foglaltak megismerése és betartása, illetve betartatása az intézmény minden köznevelési foglalkoztatottjára kötelező érvényű.

A Pedagógiai Programban foglaltakat az érintett munkatársak megismerték, annak tényét aláírásukkal igazolják, a hatálybalépés napjával egyidejűleg.

A Pedagógiai Program tartalmát megismertem, tudomásul vettem, magamra nézve kötelező érvényűnek tekintem:

S.sz.	Köznevelési foglalkoztatott neve	Köznevelési foglalkoztatott beosztása	Köznevelési foglalkoztatott aláírása
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

16.			
17.			
18.			
19.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			

LEGITIMITÁCIÓS ZÁRADÉK

OM azonosító: 030993	Készítette a Kállay László Óvoda nevelőtestülete
Legitimitációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
8/2023 számú határozatával a nevelőtestület elfogadta: Hegedűsné Török Ildikó igazgató – helyettes Kovácsné Szabó Csilla szakmai munkaközösség vezető	Véleménynyilvánítók: a Szülői Munkaközösség választmányának elnöke
8/2023. sz. határozatával jóváhagyta: Hegyesné Hadházy Mariann igazgató Ph.	
Hatályos: 2024. 01.01.	
A dokumentum jellege nyilvános Megtalálható: a www.foldesovoda.hu	

NYILATKOZATTÉTEL

A Kállay László Óvoda **Pedagógiai Programjának** elfogadásához az óvoda **Szülői Szervezet Választmánya**, véleményezési lehetőségét korlátozás nélkül gyakorolta.

A dokumentummal kapcsolatban a Szülői Szervezet Választmánya ellenvetést nem fogalmazott meg.

Földes, 2023 november 06.

A Szülői Szervezet Választmányának elnöke: aláírás
---	------------------

ESZKÖZJEGYZÉK A 20/2012. EMMI RENDELET ALAPJÁN
RÁKÓCZI ÚTI ÓVODA

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Csoportszoba				x	x	x	x
Óvodai fektető	x			x	x	x	x
Gyermekszék	x			x	x	x	x
Gyermekasztal	x			x	x	x	x
Fényvédő függöny	x			x	x	x	x
Szőnyeg	x			x	x	x	x
Játéktartó szekrény vagy polc	x			x	x	x	x
Könyvespolc	x			x	x	x	x
Élősarok állvány	x			x	x	x	x
Hőmérő	x			x	x	x	x
Óvodapedagógusi asztal	x			x	x	x	x
Felnőtt szék	x			x	x	x	x
Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	x			x	x	x	x
Edény- és evőeszköz-tároló szekrény	x			x	x	x	x
Szeméttartó	x			x	x	x	x
hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	x			x	x	x	x
2. Tornaszoba	x			x	x	x	x
Tornapad	x			x	x	x	x
Tornaszőnyeg	x			x	x	x	x
Bordásfal	x			x	x	x	x
Óvodai többfunkciós mászó készlet	x			x	x	x	x
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	x			x	x	x	x
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	x			x	x	x	x
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	x			x	x	x	x
A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	<i>részben</i>			x	x	x	x
Tükör	x			x	x	x	x
Asztal	x			x	x	x	x
Szék	x			x	x	x	x
Szőnyeg	x			x	x	x	x
Játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	x			x	x	x	x
4. Óvodapszichológusi szoba (nem releváns)					x	x	x
asztal					x	x	x
szék					x	x	x
szőnyeg					x	x	x
könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc					x	x	x
5. Játászóudvar	x			x	x	x	x
Kerti asztal	x			x	x	x	x
Kerti pad	x			x	x	x	x
Babaház	x			x	x	x	x
udvari ivócsap, ivókút		x					
Udvari homokozó	x			x	x	x	x
Takaróháló, takaróponyva	x			x	x	x	x
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	x			x	x	x	x

6. Igazgatói iroda	×			×	×	×	×
Íróasztal és szék	×			×	×	×	×
Tárgyalóasztal, székekkel	×			×	×	×	×
Szék	×			×	×	×	×
Telefon	×			×	×	×	×
Könyvszekrény	×			×	×	×	×
Íratszekrény	×			×	×	×	×
számítógépasztal és szék	×			×	×	×	×
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	laptop			×	×	×	×
7. igazgató-helyettesi-, óvodatitkári iroda	×			×	×	×	×
Íróasztal és szék	×			×	×	×	×
Íratszekrény	×			×	×	×	×
Számítógépasztal és szék	×			×	×	×	×
Telefon	×			×	×	×	×
Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	laptop			×	×	×	×
8. Nevelőtestületi szoba	×			×	×	×	×
asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	×			×	×	×	×
Szék	×			×	×	×	×
Könyvtári dokumentum	×			×	×	×	×
Könyvszekrény	×			×	×	×	×
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal		×					
9. Orvosi szoba, elkülönítővel	x			x	x	x	x
10. Gyermeköltöző	×			×	×	×	×
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	×			×	×	×	×
Öltözőpad	×			×	×	×	×
11. Gyermekmosdó, WC helyiség	×			×	×	×	×
Törülközőtartó	×			×	×	×	×
Falitükör	×			×	×	×	×
Rekeszes fali polc(fogmosó tartó)	×			×	×	×	×

Tisztálkodási és egyéb felszerelések	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
Egyéni tisztálkodó szerek	×			×	×	×	×
Tisztálkodó felszerelések	×			×	×	×	×
Fésűtartó	×			×	×	×	×
Törülköző	×		×	×	×	×	×
Abrosz	×		×	×	×	×	×
Takaró	×		×	×	×	×	×
Ágyneműhuzat, lepedő	×		×	×	×	×	×

Szennyes ruha tároló	×			×	×	×	×
Mosott ruha tároló	×			×	×	×	×
Automata mosógép	×			×	×	×	×
Szárítógép	×			×	×	×	×
Vasaló	×			×	×	×	×
Vasalóállvány	×			×	×	×	×
Szárítóállvány	×			×	×	×	×
Takarítóeszközök	×			×	×	×	×
Kerti munkaeszközök, szerszámok	×			×	×	×	×
Hűtőgép	×			×	×	×	×
Porszívó	×			×	×	×	×

A nevelőmunkát segítő játékos és egyéb eszközök	Megvan	Nincs meg	Cserére, folyamatos pótlásra szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Játékok, játékeszközök	×			×	×	×	×
Különféle játékformák eszközei	×		×	×	×	×	×
Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	×		×	×	×	×	×
Ének –zene, énekes játékok eszközei	×		×	×	×	×	×
Anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	×		×	×	×	×	×
értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	×		×	×	×	×	×
Vizuális nev. eszközei	×		×	×	×	×	×
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	×		×	×	×	×	×
a természeti-emberi-tárgyi környezetmegismerését elősegítő eszközök, anyagok	×		×	×	×	×	×
Külsővilág tev. megism. eszközei	×		×	×	×	×	×
Munka jellegű tevékenységek eszközei	×		×	×	×	×	×
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök				×	×	×	×
<i>Televízió</i>	×			×	×	×	×
<i>Magnetofon</i>	×			×	×	×	×
digitális hanglejátszásra alkalmas eszközök	×			×	×	×	×
hangfalak	×			×	×	×	×
Diavetítő		×			×	×	×
Vetítővászon		×			×	×	×
Hangszer (pedagógusoknak)	×		×	×	×	×	×
Hangszer (gyerekeknek)	×		×	×	×	×	×
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	×		×	×	×	×	×
<i>projektor vagy írásvetítő</i>		×					

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Beszédfogyatékosok							
Tükör 120×180 cm	×			×	×	×	×
Logopédiai alapkészlet (részben)	×			×	×	×	×
2. Hallási fogyatékosok (Az eszközök szükség esetén beszerzésre kerülnek)							
Dallamíró		×					
Hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés		×					

vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék		×					
a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó		×					
Nyelvi komm., vizuális, auditív megjelenítés ellenőrzésének eszk.		×					
Szurdologopédiai eszközök		×					
3. Látási fogyatékosok (Szükség esetén beszerzésre kerülnek)							
Olaszótelevízió		×					
Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges, csörgőlabda		×					

<i>Egészség- és munkavédelmi eszközök</i>	<i>Megvan</i>	<i>Nincs meg</i>	<i>Cserére szorul</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>	<i>2022.</i>	<i>2023.</i>
<i>Étel-mintav.készl.</i>	×			×	×	×	×
<i>Elsősegélyláda</i>	×			×	×	×	×
<i>Gyógyszeres szekrény</i>	×			×	×	×	×
<i>Munkaruha</i>	×		×	×	×	×	×
<i>Védőruha</i>	×		×	×	×	×	×
<i>Tűzoltó készülék</i>	×			×	×	×	×

KÁLLAY ÚTI ÓVODA

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
12. Csoportszoba				×	×	×	×
Óvodai fektető	×			×	×	×	×
Gyermekszék	×			×	×	×	×
Gyermekasztal	×			×	×	×	×
Fényvédő függöny	×			×	×	×	×
Szőnyeg	×			×	×	×	×
Játéktartó szekrény vagy polc	×			×	×	×	×
Könyvespolc	×			×	×	×	×
<i>Fektető tároló</i>	×			×	×	×	×
Elősarok állvány	×			×	×	×	×
<i>Hőmérő</i>	×			×	×	×	×
<i>Óvodapedagógusi asztal</i>	×			×	×	×	×
<i>Felnőtt szék</i>	×			×	×	×	×
<i>Eszköz-előkészítő asztal</i>	×			×	×	×	×
Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	×			×	×	×	×
Edény- és evőeszköz-tároló szekrény	×			×	×	×	×
Szeméttartó hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	×			×	×	×	×
13. Tornaszoba	×			×	×	×	×
Tornapad	×			×	×	×	×
Tornaszőnyeg	×			×	×	×	×
Bordásfal	×			×	×	×	×
<i>Óvodai többfunkciós mászó készlet</i>	×			×	×	×	×
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	×			×	×	×	×
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	×			×	×	×	×
14. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	×			×	×	×	×
A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	részben			×	×	×	×
Tükör	×			×	×	×	×
Asztal	×			×	×	×	×
Szék	×			×	×	×	×
Szőnyeg	×			×	×	×	×
Játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	×			×	×	×	×
15. Óvodapszichológusi szoba (nem releváns)							
asztal							
szék							
szőnyeg							
könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc							
16. Játzóudvar	×			×	×	×	×
Kerti asztal	×			×	×	×	×
Kerti pad	×			×	×	×	×
Babaház	×		×	×	×	×	×
udvari ivócsap, ivókút	×			×	×	×	×

Udvari homokozó	×			×	×	×	×
Takaróháló, takaróponyva		×			×	×	×
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	×		×	×	×	×	×
17. Nevelőtestületi szoba	×			×	×	×	×
asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	×			×	×	×	×
Szék	×			×	×	×	×
Könyvtári dokumentum	×			×	×	×	×
Könyvszekrény	×			×	×	×	×
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal		x		×	×	×	×
Tükör	×			×	×	×	×
Fénymásoló	×			×	×	×	×
18. Orvosi szoba, <u>elkülönítővel</u>	x			x	x	x	x
19. Gyermeköltöző	×			×	×	×	×
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	×			×	×	×	×
Öltözőpad	×			×	×	×	×
20. Gyermekmosdó, WC helyiség	×			×			
Törülközőtartó	×			×	×	×	×
Falitükör	×			×	×	×	×
Rekeszes fali polc(fogmosó tartó)	×			×	×	×	×

Tisztálkodási és egyéb felszerelések	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
Egyéni tisztálkodó szerek	×			×	×	×	×
Tisztálkodó felszerelések	×			×	×	×	×
Fésűtartó	×			×	×	×	×
Törülköző	×		×	×	×	×	×
Abrosz	×		×	×	×	×	×
Takaró	×		×	×	×	×	×
Ágyneműhuzat, lepedő	×		×	×	×	×	×

Szennyes ruha tároló	×			×	×	×	×
Mosott ruha tároló	×			×	×	×	×
Automata mosógép	×		×	×	×	×	×
<i>Szárítógép</i>		×					
Vasaló	×		×	×	×	×	×
Vasalóállvány	×			×	×	×	×
Szárítóállvány	×			×	×	×	×
Takarítóeszközök	×			×	×	×	×
Kerti munkaeszközök, szerszámok	×			×	×	×	×
Hűtőgép	×			×	×	×	×
Porszívó	×		×	×	×	×	×

A nevelőmunkát segítő játékos és egyéb eszközök	Megvan	Nincs meg	Cserére, folyamatos pótlásra szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
3. Játékok, játékeszközök							

Különféle játékformák eszközei	×		×	×	×	×	×
Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	×		×	×	×	×	×
Ének –zene, énekes játékok eszközei	×		×	×	×	×	×
Anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	×		×	×	×	×	×
értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	×		×	×	×	×	×
Vizuális nev. eszközei	×		×	×	×	×	×
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	×		×	×	×	×	×
a természeti-emberi-tárgyi környezetmegismerését elősegítő eszközök, anyagok	×		×	×	×	×	×
<i>Külsővilág tev. megism. eszközei</i>	×		×	×		×	×
Munka jellegű tevékenységek eszközei	×		×	×	×	×	×
4. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök							
<i>Televízió</i>	×			×	×	×	×
<i>Magnetofon</i>		×		×	×	×	×
digitális hanglejátszásra alkalmas eszközök	×			×	×	×	×
hangfalak	×			×	×	×	×
Diavetítő		×		×	×	×	×
Vetítővászon		×		×	×	×	×
Hangszer (pedagógusoknak)	×		×	×	×	×	×
Hangszer (gyerekeknek)	×		×	×	×	×	×
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	×				×	×	×

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei	Megvan	Nincs meg	Cserére szorul	2020.	2021.	2022.	2023.
4. Beszédfogyatékosok (Szükség esetén beszerzésre kerül)							
Tükör 120×180 cm	×			×	×		
Logopédiai alapkészlet		×					
5. Hallási fogyatékosok (Szükség esetén beszerzésre kerülnek)							
Dallamíró		×					
Hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés		×					
vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék		×					
a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések		×					

képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó							
Nyelvi komm., vizuális, auditív megjelenítés ellenőrzésének eszk.		×					
Szurdologopédiai eszközök		×					
6. Látási fogyatékosok (Szükség esetén beszerzésre kerülnek)		×					
Olvasótelevízió		×					
Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges, csörgőlabda		×					

<i>Egészség- és munkavédelmi eszközök</i>	<i>Megvan</i>	<i>Nincs meg</i>	<i>Cserére szorul</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>	<i>2022.</i>	<i>2023.</i>
<i>Étel-mintav.készl.</i>	×			×	×	×	×
<i>Elsősegélyláda</i>	×			×	×	×	×
<i>Gyógyszeres szekrény</i>	×			×	×	×	×
<i>Munkaruha</i>	×		×	×	×	×	×
<i>Védőruha</i>	×		×	×	×	×	×
<i>Tűzoltó készülék</i>	×			×	×	×	×

FÖLDES NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
.../2023. (XII.1.) számú
HATÁROZAT - TERVEZETE

a Kállay László Óvoda Pedagógiai Programja módosításának jóváhagyásáról

A Képviselő-testület

a Kállay László Óvoda 2024. január 1-jén hatályba lépő Pedagógiai Programját a mellékletben foglaltak szerint **j ó v á h a g y j a**.

F e l h a t a l m a z z a a polgármestert, hogy a Képviselő-testület döntéséről tájékoztassa az intézményvezetőt.

Határidő: jegyzőkönyv elkészítését követően, azonnal

Felelős: Jeneiné dr. Egri Izabella polgármester

Földes, 2023. december 1.

Jeneiné Dr. Egri Izabella
polgármester

Dr. Polgárné dr. Katona Gabriella
jegyző